

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2013

Petra Hrehová

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Analýza vlivu přímých zahraničních investic na vybraný region

Petra Hrehová

Bakalářská práce

2013

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra Hrehová**
Osobní číslo: **E09005**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Veřejná ekonomika**
Název tématu: **Analýza vlivu přímých zahraničních investic na vybraný region**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je zpracování přehledu struktury a vývoje přímých zahraničních investic v regionech ČR, analýza přímých zahraničních investic ve vybraném regionu a analýza dopadů těchto investic na regionální rozvojový potenciál a rozvoj samotný.

Zásady:

- Přehled přímých zahraničních investic v regionech České republiky.
- Analýza struktury přímých zahraničních investic ve vybraném regionu České republiky.
- Určení hlavních oblastí realizace přímých zahraničních investic ve vybraném regionu.
- Zhodnocení dopadu přímých zahraničních investic na rozvoj vybraného regionu.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

BUČEK, M. a kol. Regionálny rozvoj, novšie teoretické koncepcie. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2008. 269 s. ISBN 978-80-225-2542-8.
SRHOLEC, M. Přímé zahraniční investice v České republice: teorie a praxe v mezinárodním srovnání. Praha: Linde, 2004. 171 s. ISBN 80-86131-52-1.
STEJSKAL, J. Regionální politika a její nástroje. Praha: Portál, 2009. 212 s. ISBN 978-80-7367-588-2.
WOKOUN, R. Přímé zahraniční investice a regionální rozvoj. Praha: Oeconomica, 2010. 203 s. ISBN 978-80-245-1736-0.
WOKOUN, R. Regionální rozvoj a jeho management v ČR. Praha: Oeconomica, 2007. 244 s. ISBN 978-80-245-1301-0.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Lucie Sobotková, Ph.D.
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce:

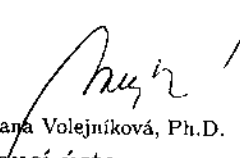
1. října 2013

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2014

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. října 2013

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na mojí práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 2. dubna 2014

Petra Hrehová

ANOTACE

Předmětem této bakalářské práce je analýza vlivu přímých zahraničních investic (dále PZI) na Pardubický kraj. Nejprve bude problematika PZI rozebrána v obecné rovině a budou diskutovány důvody investorů pro realizaci PZI. V další části bude pozornost obrácena na stav a strukturu PZI v České republice, včetně systému investičních pobídek. V třetí části je na teoretické úrovni rozebrán regionální rozvoj a rozvojový potenciál. Stěžejní část práce je zaměřena přímo na Pardubický kraj, zde je Pardubický kraj komparován s ostatními kraji České republiky a analyzován vliv PZI na zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu.

KLÍČOVÁ SLOVA

přímé zahraniční investice, investiční pobídky, Pardubický kraj, regionální rozvoj

TITLE

Analysis of the Influence of the Foreign Direct Investment on the Chosen Region

ANOTATION

The subject of the thesis is the Foreign Direct Investment (FDI) influence analysis in the region of Pardubice. In the first section of the thesis, two main topics are discussed: the issue of the FDI in general, giving the reasons for investment in a specific region. The second part aims at the situation and structure of the FDI in the Czech Republic, including the system of investment incentives. Regional development and development potential is then described on theoretical level. The main part of the thesis is focused directly on the Pardubice area, where the region is compared with other regions in the Czech Republic, presenting the analysis of the FDI influence.

KEYWORDS

foreign direct investment, investment incentives, region Pardubice, regional development

OBSAH

ÚVOD.....	11
1 Charakteristika přímých zahraničních investic	13
1.1 Důvody investorů pro realizaci přímých zahraničních investic	14
1.2 Typy přímých zahraničních investic	15
1.3 Efekty přímých zahraničních investic	18
2 Přímé zahraniční investice v ČR	20
2.1 Investiční pobídky	20
2.1.1 Podmínky pro udělení investičních pobídek	22
2.1.2 Agentura na podporu investic CzechInvest	24
2.2 Vývoj stavu přímých zahraničních investic v ČR	26
3 Regionální rozvoj a rozvojový potenciál	30
4 Postavení Pardubického kraje mezi ostatními regiony České republiky	33
4.1 Charakteristika Pardubického kraje.....	33
4.2 Stav přímých zahraničních investic v regionech České republiky	37
5 Analýza vlivu přímých zahraničních investic v Pardubickém kraji	40
5.1 Postup při sběru dat	40
5.2 Použité metody	42
5.3 Vliv přímých zahraničních investic na vývoj regionálního HDP	44
5.4 Vliv PZI na zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu	47
5.4.1 Výroba oděvů a textilií	48
5.4.2 Výroba pryžových a plastových výrobků	50
5.4.3 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků.....	51
5.4.4 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	53
6 Dopady PZI na strukturu zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu	56
ZÁVĚR.....	62

POUŽITÁ LITERATURA	66
POUŽITÉ ELEKTRONICKÉ ZDROJE	67
PŘÍLOHY	69

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Členění přímých zahraničních investic	16
Obrázek 2: Stav přímých zahraničních investic v ČR v letech 1998 - 2012	26
Obrázek 3: Teritoriální struktura přímých zahraničních investic v ČR k 31. 12. 2011	27
Obrázek 4: Odvětvová struktura přímých zahraničních investic v ČR k 31. 12. 2011	28
Obrázek 5: Pardubický kraj	33
Obrázek 6: Ekonomické subjekty v Pardubickém kraji podle CZ-NACE	35
Obrázek 7: Schéma postupu sběru dat a zjišťované skutečnosti	41
Obrázek 8: Vývoj HDP Pardubického kraje a PH podniků pod zahraniční kontrolou	46
Obrázek 9: Vývoj počtu zaměstnaných v textilním a oděvním průmyslu	49
Obrázek 10: Vývoj zaměstnanosti ve výrobě pryžových a plastových výrobků	50
Obrázek 11: Vývoj zaměstnanosti ve výrobě kovových konstrukcí a kovářských výrobků ..	52
Obrázek 12: Vývoj zaměstnanosti ve výrobě počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	54
Obrázek 13: Struktura zpracovatelského průmyslu dle počtu zaměstnaných v roce 2000	56
Obrázek 14: Struktura zpracovatelského průmyslu dle počtu zaměstnaných v roce 2011	57
Obrázek 15: Vývoj podílu zaměstnaných v PZK a vybraných odvětvích	58
Obrázek 16: Vývoj počtu zaměstnanců u vybraných PZK ve výrobě motorových vozidel	60

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Podmínky pro udělení investičních pobídek podle oblasti podnikání	23
Tabulka 2: Vybrané charakteristiky za Pardubický kraj a ČR k 31. 12. 2012.....	36
Tabulka 3: Stav přímých zahraničních investic v krajích ČR k 31. 12. 2011.....	38
Tabulka 4: Stav přímých zahraničních investic v okresech Pardubického kraje k 31. 12. 2011	38
Tabulka 5: Meziroční tempo růstu HDP v letech 2000 – 2011	44
Tabulka 6: Podíl přidané hodnoty podniků pod zahraniční kontrolou na regionálním HDP ...	45
Tabulka 7: Vývoj zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu v letech 2000 - 2011	47
Tabulka 8: Zaměstnaní v textilním a oděvním průmyslu v kraji a podnicích pod zahraniční kontrolou.....	48

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČNB – Česká národní banka

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

HDP – hrubý domácí produkt

MMF – Mezinárodní měnový fond

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

NACE – klasifikace ekonomických činností

PH – přidaná hodnota

PZI – přímé zahraniční investice

PZK – podniky pod zahraniční kontrolou

RES – Registr ekonomických subjektů

ÚVOD

Základním cílem každého vyspělého státu je dosahování dlouhodobého ekonomického růstu. Ekonomický růst má pozitivní vliv na hospodářství, a to jak na výkonnost, tak i zaměstnanost. Růst může být podporován mnoha způsoby, jedním z nejvýznamnějších jsou přímé zahraniční investice (dále PZI). Ty svým charakterem teoreticky zvyšují produkční potenciál země.

Potřeba zahraničního kapitálu se v České republice (dále ČR) projevila zejména na počátku transformace v 90. letech, kdy se republika potýkala s nedostatkem domácích úspor, které byly nezbytné v procesu nastartování tržního hospodářství. PZI zde fungovaly jako akcelérátor, který celý proces transformace urychlí. V současnosti se snaží vláda PZI využít jako nástroj pro podporu ekonomického růstu.

Nezanedbatelnou roli hrají PZI i v rámci rozvoje regionů. Vláda se snaží PZI využít jako nástroj k vyrovnávání disparit mezi jednotlivými regiony zejména pomocí investičních pobídek. Pobídky svou strukturou směřují zájem investorů do problémových regionů a využívají tak pozitivní efekty, které PZI přináší, zejména vytváření nových pracovních míst, zvyšování produktivity práce a růst regionálního hrubého domácího produktu (dále HDP).

Cílem práce je zpracování přehledu struktury a vývoje PZI v regionech ČR, analýza PZI ve vybraném regionu a analýza dopadů těchto investic na regionální rozvojový potenciál a rozvoj samotný. Práce je zaměřena na Pardubický kraj, ve kterém bude statistickými metodami zkoumán vliv PZI na vývoj zaměstnanosti ve vybraných segmentech zpracovatelského průmyslu. Z výsledků analýzy bude následně hodnocen dopad PZI na strukturu zpracovatelského průmyslu kraje a na ekonomický rozvoj regionu.

Práce je rozdělena do šesti částí. V první kapitole je stručně nastíněna teoretická dimenze problematiky PZI. Je zde vymezena právní úprava PZI v ČR. Dále jsou zde konstatovány důvody zahraničních investorů realizovat své investice v jiné zemi, a to i přes veškeré počáteční bariéry spojené s pronikáním na zahraniční trh. V teoretické rovině je také velmi důležitá kategorizace PZI do jednotlivých typů, které umožňují predikovat chování investora v hostitelské zemi a stanovit hrubý odhad dopadů jeho aktivit v cílové ekonomice.

Druhá část je zaměřena na PZI v ČR, jejich stav, strukturu a vývoj a na systém investičních pobídek od jeho počátku. Systém investičních pobídek se v čase neustále vyvíjí a mění, aby byla zajištěna konkurenceschopnost ČR v mezinárodním boji o zájem investorů.

Ve třetí kapitole je charakterizována oblast regionálního rozvoje. Je zde přiblížen pojem regionální rozvojový potenciál a v neposlední řadě jsou zde uvedeny možné pozitivní i negativní dopady PZI.

Čtvrtá kapitola je věnována charakteristice Pardubického kraje, který je zde komparován s ostatními kraji ČR, především s ohledem na kvalitu podnikatelského prostředí, která je také jedním z důležitých faktorů rozhodování zahraničních investorů.

V páté stěžejní části práce je zpracována analýza vlivu PZI na zaměstnanost ve vybraných segmentech zpracovatelského průmyslu a také vliv PZI na regionální HDP. Tento vliv je prokazován v čase pomocí statistických metod, konkrétně testu korelace časových řad.

V závěrečné části jsou hodnoceny dopady PZI na rozvoj regionu, a to především v oblasti zaměstnanosti ve vybraných odvětvích zpracovatelského průmyslu. Dopady jsou hodnoceny jednak z výše provedené analýzy, zároveň je u nich přihlédnuto také k charakteru jednotlivých vybraných podniků pod zahraniční kontrolou.

1 Charakteristika přímých zahraničních investic

Přesná a všeobecně uznávaná definice pojmu přímá zahraniční investice není dosud stanovena. Charakteristika i podmínky označení investice jako přímé se v různých zemích a institucích liší, ačkoli přímé zahraniční investice na mezinárodním poli figurují již několik desetiletí a v souvislosti s globalizací jejich význam neustále nabývá na důležitosti.

Česká národní banka (dále ČNB) při sestavování statistik z oblasti PZI, vychází z definice OECD, která je v souladu s charakteristikou EUROSTATu a MMF. Za PZI jsou považovány ty investice, které odráží záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu, který je rezidentem v ekonomice jiné než ekonomika investora (přímá investice). Trvalá účast implikuje existenci dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem a přímou investicí a významný vliv na řízení podniku. Přímá investice zahrnuje jak původní transakci mezi oběma subjekty, tak všechny následující kapitálové transakce mezi nimi a mezi afilovanými podniky, zapsanými i nezapsanými v obchodním rejstříku¹.

PZI se skládá nejen ze základního kapitálu, ale současně také z reinvestovaného zisku a ostatního kapitálu. ČNB tento vztah definuje²:

$$\text{Přímá investice} = \text{základní kapitál} + \text{reinvestovaný zisk} + \text{ostatní kapitál}$$

Základní kapitál představuje vklad nerezidenta do základního (vlastního) kapitálu společnosti.

Reinvestovaný zisk je podíl přímého investora (v poměru k přímé majetkové účasti) na hospodářském výsledku nerozděleném formou dividend.

Ostatní kapitál zahrnuje přijaté a poskytnuté úvěry včetně dluhových cenných papírů a dodavatelských úvěrů, mezi přímými investory a společnostmi, v nichž mají majetkovou účast, pobočkami a přidruženými podniky.

Právní rámec PZI je zakotven v zákoně č. 219/1995 Sb., devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon PZI charakterizuje jako „takové vynaložení peněžních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných majetkových práv a jiných majetkových hodnot, jehož účelem je založení, nabytí nebo rozšíření trvalých ekonomických vztahů investujícího

¹ ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Přímé zahraniční investice 2010* [on-line]. 2012 [cit. 28.říjen 2012]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platbni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/

² dtto

tuzemce nebo tuzemců jako osob jednajících ve shodě na podnikání v zahraničí nebo investujícího cizozemce nebo cizozemců jako osob jednajících ve shodě na podnikání v tuzemsku, a to zejména některou z těchto forem:

- ◆ vznik nebo získání výlučného podílu na podnikání včetně jeho rozšíření,
- ◆ účast v nově vzniklém nebo existujícím podnikání, jestliže investor vlastní nebo získá nejméně 10 % podílu na základním kapitálu obchodní společnosti nebo družstva nebo nejméně 10 % podílu na vlastním kapitálu společnosti nebo nejméně 10 % hlasovacích práv nebo jiný podíl na podnikání společnosti přesahující 10 %,
- ◆ další poskytnutí nebo přijetí finančních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných majetkových hodnot nebo práv v rámci ekonomických vztahů založených přímou investicí,
- ◆ finanční úvěr spojený s dohodou o podílu na rozdělení zisku nebo s výkonem účinného vlivu na řízení podniku,
- ◆ užití zisku ze stávající přímé investice do této investice (reinvestice zisku).³⁴

1.1 Důvody investorů pro realizaci přímých zahraničních investic

Společnosti, aby byly ochotny realizovat PZI v zahraničí, musí mít silnou motivaci, která je reálně podpořena očekáváním dlouhodobě poskytovaných výhod hostitelskou zemí. Odpověď na otázku proč investovat v zahraničí a nepreferovat raději export, dává například teorie nadnárodních společností.

Dle směrnic OECD jsou za nadnárodní společnosti považovány společnosti, které jsou „zřízené ve více než jedné zemi a které jsou vzájemně tak provázány, že mohou různým způsobem koordinovat svoji činnost. Jedna nebo více z těchto organizačních jednotek mohou významným způsobem ovlivňovat aktivity ostatních, jejich stupeň nezávislosti uvnitř nadnárodních společností může být odlišný v té či oné nadnárodní společnosti. Vlastnictví může být soukromé, státní nebo smíšené.“⁴

³ Zákon č.219/1995 Sb., devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů, § 1, písm. i)

⁴ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Směrnice OECD pro nadnárodní společnosti* [on-line]. 2005 [cit. 28.říjen 2012]. Dostupné z WWW:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/mez_ekon_organizace_12363.html#doctop

Náklady na činnost v zahraničí jsou vyšší než výroba a distribuce v mateřské zemi. Předpokladem pro rozhodnutí společnosti rozšířit podnikání za hranice země, je reálná vidina získání odpovídajících výhod.

Výhoda vlastnictví (Ownership advantage) je spojena s vlastnictvím hmotných nebo nehmotných aktiv, která již jsou v držení společnosti. Tato výhoda (např. obchodní značka, výsadní přístup k přírodním zdrojům, know-how, vyspělé technologie, dobré jméno) jim dává náskok před domácími podniky. Které mají výhodu v dokonalé znalosti zákazníků i trhu.

Lokační výhoda (Location advantage) představuje konkrétní lepší podmínky v dané zemi. Investor hodnotí především ekonomická pozitiva dané lokality, těmi jsou zejména velký trh, nízké daně, legislativa podporující příliv PZI, levná a dostupná pracovní síla, rozvinutá infrastruktura.

Internalizační výhoda (Internalization advantage) spočívá v minimalizaci transakčních nákladů, které společnost dosáhne vybudováním dceřiné společnosti nebo pobočky v zahraničí.

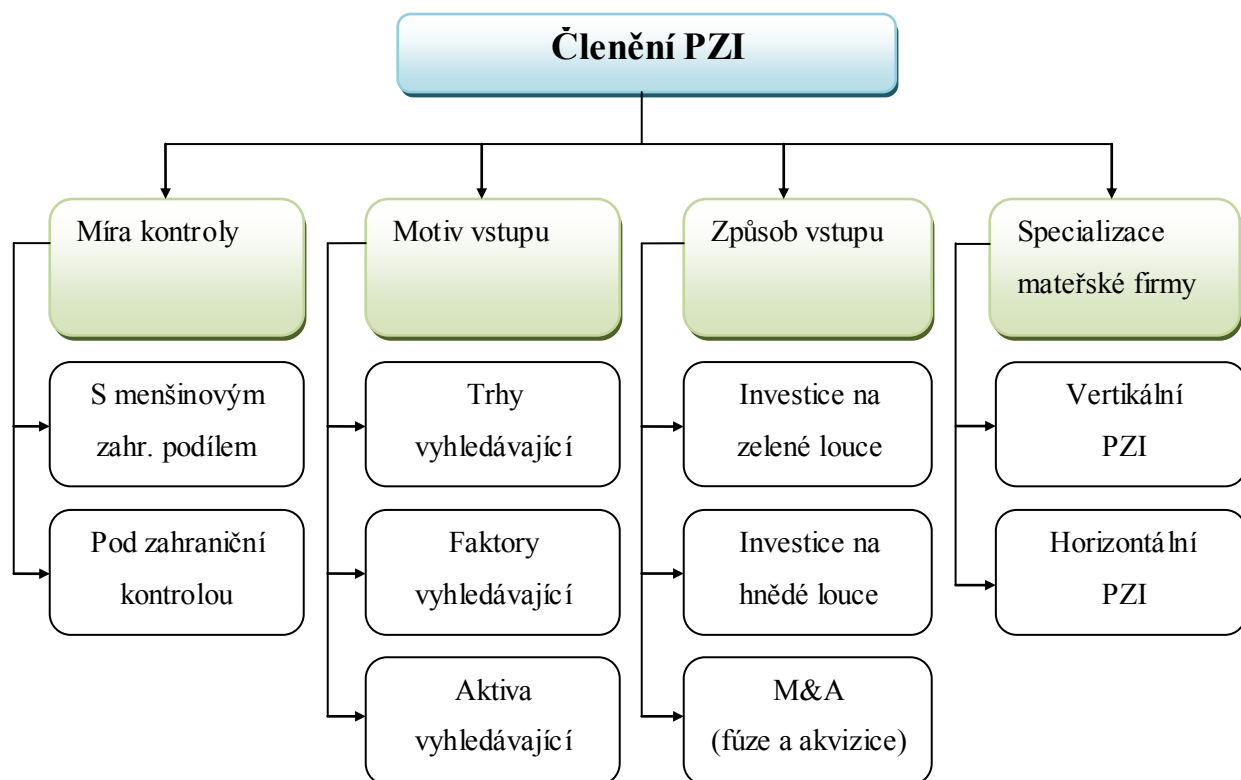
1.2 Typy přímých zahraničních investic

Autoři, kteří se zabývají problematikou PZI přistupují k jejich členění podle vlastních požadavků na samotnou jejich analýzu. Buček⁵ např. zmiňuje dvě základní členění. V prvním rozlišuje důvody investorů pro realizaci investic (investice pro zdroje, pro trh, pro zvýšení efektivnosti a pro získání strategické výhody) a druhé členění vychází ze způsobu, jakým investor do země vstoupí (investice na zelené louce, vytvoření společného podniku, akvizice nebo privatizace).

Srholec⁶ uvádí typologii, ve které jsou PZI členěny podle čtyř základních hledisek rozdělení PZI. Schéma členění podle Srholce je uvedeno v obrázku 1. V následujících odstavcích jsou jednotlivé typy investic podrobněji analyzovány.

⁵ BUČEK, M. a kol. *Regionálny rozvoj novšie teoreticke koncepcie*, 2008, s. 144-146

⁶ SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice*, 2004, s. 12-14

Obrázek 1: Členění přímých zahraničních investic

Zdroj: [4]

Investoři při vstupu na zahraniční trh sledují celou řadu cílů, z tohoto důvodu je velmi obtížné jednotlivé investice začlenit do jedné konkrétní skupiny. Výše uvedené rozdělení je přehledem možných hledisek, která investory v jejich rozhodování ovlivňují. V praxi se důvody investorů obvykle překrývají.

Pro mnoho investorů je důležitá zejména míra kontroly, kterou nad společností získá. Čím větší podíl vlastní, tím více se může podílet na řízení a rozhodování. Podle míry kontroly se rozlišují podniky s menšinovým zahraničním podílem (investor vlastní podíl 10 až 50 % na jmění nebo hlasovacích právech) a podniky pod zahraniční kontrolou, ve kterých investor vlastní kontrolní vlastnický podíl. Rozsah kontroly investora je závislý také na struktuře a velikosti konkrétního podniku.

Dalším významným členěním je motiv vstupu investora. Zde se rozlišují tři základní skupiny motivů podle osobních preferencí jednotlivých investorů. Předmětem zájmu investora mohou být trhy, faktory anebo aktiva⁷:

⁷ dtto

- ◆ od trhy vyhledávajících PZI (market-seeking) investor očekává zvýšení podílu na trhu a paralelně s tím, snížení nákladů na svou produkci, které jsou spojeny s celními poplatky, náklady na přepravu apod.; problémem u těchto investic se jeví skutečnost, že mohou vytlačovat domácí produkci,
- ◆ u investic faktory vyhledávajících (efficiency-seeking) je primárně důležitá vhodná lokalita; cílem investora je minimalizovat výrobní náklady tím, že přesune část svého produkčního řetězce do zahraničí; investoři si vybírají regiony na místech strategicky dobře umístěných z hlediska rozvinuté dopravní infrastruktury, v blízkosti přírodních zdrojů, levné pracovní síly, atd.,
- ◆ cílem PZI aktiva vyhledávajících (asset-seeking) je především získání výhod v budoucnu; investor vyhledává a získává specifická aktiva (např. patenty, ochranné známky a obchodní značky).

Způsob vstupu investora do hostitelské země je velmi významné kritérium. U tohoto členění se rozlišují tři základní druhy investic⁸:

- ◆ investice na zelené louce (greenfield), kdy se investor rozhodne pro vybudování zcela nového popř. rozšíření již existujícího ekonomického subjektu; výhodou pro investora je, že může investici realizovat podle svých potřeb, aby co nejlépe vyhovovala jeho podnikatelskému záměru; investor musí kalkulovat s dodatečnými náklady, které jsou spojeny se zpožděním potřebným pro výběr vhodné lokality, vybudování podniku, vyřízení administrativních záležitostí, najmutí a zaškolení pracovníků; pro hostitele má tento způsob vstupu nejvýraznější vliv např. v oblasti zaměstnanosti, exportu a na domácí podniky, které dodávají výrobní faktory,
- ◆ investice na hnědé louce (brownfield) se nachází na pomezí investic na zelené louce fúzí či akvizicemi (M&A); tato investice je specifická tím, že investor sice převezme tržní podíl již existujícího podniku, ale je si vědom, že tato investice vyžaduje další rozsáhlé investice popř. celkovou restrukturalizaci společnosti,
- ◆ v případě M&A (margers and acquisitions) jde o vstup investora fúzí nebo akvizicí; investor vloží svůj kapitál do již existujícího podniku a očekává okamžité převzetí podílu aktiv, podílu i tržní kapacity; tento způsob se používá v případě, že je pro investora společnost nějakým způsobem zajímavá (postavením na trhu, vlastní

⁸ dtto

specifické technologie, má vyškolené a kvalitní pracovníky, vlastní určitou konkurenční výhodu) a budování nové společnosti by bylo investičně náročnější.

Členění podle specializace mateřské firmy vychází z fragmentace produkčního řetězce. Podniky zvažují jak co možná nejehospodárněji rozčlenit výrobní proces na jednotlivé fáze, které budou vykonávány na různých místech. Toto členění je úzce spjato s faktory vyhledávacím motivem vstupu na zahraniční trh. Na této bázi se rozlišují vertikální a horizontální PZI⁹:

- ◆ vertikální PZI realizují především nadnárodní společnosti produktově specializované; společnosti se zaměřují především na rozdílnou vybavenost jednotlivých zemí výrobními faktory a jejich cenou; v případě, že jsou v některé zemi ceny vstupů výrazně nižší a jsou nízké i transakční náklady, vyplatí se mateřské společnosti přesunout část nebo části produkčního řetězce právě do této ekonomiky; tímto způsobem společnosti minimalizují své výrobní náklady, resp. maximalizují svůj zisk,
- ◆ u horizontálních PZI společnosti ve svých zahraničních pobočkách uskutečňují výrobu homogenních nebo podobných produktů; primárním cílem těchto investic je proniknutí na zahraniční trh.

1.3 Efekty přímých zahraničních investic

V úvodu bylo konstatováno, že zásadní vliv měly PZI v době transformace ekonomiky na tržní systém. PZI sloužily jako motor pro nastartování hospodářského růstu. Mezi pozitivními vlivy lze např. uvést¹⁰:

- ◆ doplňují nedostatek domácího kapitálu,
- ◆ vyplňují mezeru v deficitu nabídky domácích soukromých firem a veřejných úspor vůči domácí poptávce po investicích a potřebách vládních výdajů,
- ◆ představují možnosti pro odbyt domácích podniků,
- ◆ investoři zapojují domácí výrobce do svých dodavatelských řetězců,
- ◆ působí na trh práce,
- ◆ zahraniční firmy vytvářejí nová pracovní místa a nepřímo i nová pracovní místa u subdodavatelů,

⁹ dtto

¹⁰ DVOŘÁČEK, J. *Strategická analýza vybraných faktorů podnikání v Evropské unii*, 2005

- ◆ zlepšují obchodní bilanci země.

V praxi ale časem bylo možné postřehnout i různé negativní stránky přílivu PZI. Negativními vlivy PZI se zabývalo mnoho ekonomů. Buček¹¹ zmiňuje tendenci PZI kumulovat se ve vyspělých oblastech a tím se jen prohlubují regionální rozdílnosti. Tyto disparity mezi jednotlivými regiony se vlády snaží regulovat především pobídkovými nástroji.

Dobrylovský a Lóster¹² ve své práci dospěli k závěru, že rozmach výkonných a efektivních zahraničních společností má za následek vytěsnění části domácích investic. Další riziko spatřují v přílivu investorů zejména montážního provozu, kteří se snaží pouze využívat daňových úlev a dalších výhod investičních pobídek. Právě u tohoto typu investorů existuje reálná hrozba, že po vyčerpání výhod své podniky přesunou do zemí, které jim nabídnou nové a příznivější podmínky.

Zamrazilová¹³ ve svém článku upozorňuje na riziko vzniku duální ekonomiky¹⁴ a zároveň nabízí jistou možnost, jak tuto hrozbu zmírnit. Podle Zamrazilové je velmi důležité, aby si domácí podniky vytvářely vazby na podniky pod zahraniční kontrolou, tím je možné rozdíly mezi prosperujícími zahraničními firmami a slabšími domácími firmami částečně vyrovnat.

Velmi podrobně negativní vlivy PZI shrnul ve své práci Benáček¹⁵. Kromě již zmíněných negativ uvádí mnohé další např. zhodnocování domácí měny následkem přebytku na kapitálovém účtu, zvyšování zásoby peněz vlivem vysokých PZI má inflační dopady, manipulace s cenami v multinacionálních společnostech snižuje daňový výnos, repatriace zisků zatěžuje běžný a kapitálový účet a hrozbou jsou také neadekvátně optimistická očekávání a následné ústupky zahraničnímu kapitálu se projeví v diskriminaci nebo zanedbávání domácích firem.

¹¹ BUČEK, M. a kol. *Regionálny rozvoj novšie teoreticke koncepcie*, 2008, s. 139-140

¹² DOBRYLOVSKÝ, J. a Tomáš LÓSTER *Makroekonomické účinky toků PZI do a z ČR* [on-line]. 2009 [cit. 29.června 2013]. Dostupné z: <http://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=eam&pdf=79.pdf>

¹³ ZAMRAZILOVÁ, E. *Přímé zahraniční investice v české ekonomice: Rizika duality a role trhu práce*. Politická ekonomie. 5,2007, s. 579-602

¹⁴ Duální ekonomika je stav, kdy prosperující nadnárodní firmy, díky své konkurenční výhodě a zázemí mateřských společností postupně utiskují domácí podniky.

¹⁵ BENÁČEK, V. *Přímé zahraniční investice v české ekonomice*. Politická ekonomie[on-line]. 1/2000 [cit. 28.června 2013]. Dostupné z: <http://www1.ceses.cuni.cz/benacek/FDI%20CSE%20PE.pdf>

2 Přímé zahraniční investice v ČR

PZI v České republice se začaly realizovat až v 90. letech 20. století, tedy až po transformaci centrálně plánované ekonomiky na ekonomiku tranzitivní a posléze tržní. Po politickém převratu došlo k uvolnění exportu, importu i přílivu PZI, tím se otevřela cesta pro zahraniční investory, kteří měli zájem na začínající trh vstoupit.

Do roku 1997 byl význam PZI značně podceněn. „Ekonomický rozvoj byl podporován zejména nízkou inflací a významnými fiskálními intervencemi.¹⁶“ V průběhu první a druhé vlny privatizace vláda očekávala zvýšený zájem investorů o vstup do ČR. Státní majetek byl prodáván přímou formou za velmi výhodné ceny. Toto očekávání se však ukázalo nereálné a ČR ztratila konkurenční výhodu a zůstala v pozadí zemí, které přicházejícím investorům nabízely různé výhody.

Pro restrukturalizaci české ekonomiky a ekonomický růst méně rozvinutých regionů byly právě zahraniční investice velmi potřebné. Realizované investice přinášely např. nové pracovní příležitosti, pozitivní vliv na platební bilanci, import nových technologií a postupů a přínos pro místní dodavatele. Proto se vláda rozhodla, po vzoru okolních zemí (především Maďarska), přistoupit k zavedení systému investičních pobídek.

2.1 Investiční pobídky

Realizace investic přináší hostitelské zemi řadu pozitivních efektů. Vlády, které jsou si této skutečnosti dobře vědomy, se snaží přitáhnout pozornost investorů a zvítězit tak v konkurenčním boji probíhajícím mezi jednotlivými státy. Každý stát sestavuje svůj program výhod a dotací pro investory, který odpovídá ekonomickým a geografickým podmínkám hostitele. Čím více je stát rozvinutější, tím propracovanější a masivnější systém investičních pobídek nabízí.

Stát poskytuje investiční pobídky jako měřitelné výhody konkrétním firmám nebo skupinám firem a těmito výhodami se je snaží přimět chovat určitým způsobem. Například od podpory pro investory v regionech, kde je vysoká míra nezaměstnanosti stát očekává zvýšení zájmu investorů o tyto oblasti a v důsledku toho vytvoření nových pracovních míst. Stát může investory zvýhodnit buď přímou formou, nepřímou formou,

¹⁶ STEJSKAL, J. *Regionální politika a její nástroje*, 2009, s. 51 - 55

anebo jejich kombinací. Investiční pobídky přímou formou spočívají ve finanční podpoře pro investory zejména na investiční výstavbu nebo rozšíření již zavedené společnosti, tvorbu nových pracovních míst a rekvalifikaci pracovníků, na nákup strojů, atd. Nepřímá podpora zahrnuje různé druhy úlev především daňových, celních a legislativních¹⁷.

V ČR byl systém investičních pobídek spuštěn v roce 1998 usnesením vlády č. 298/98. V usnesení byly specifikovány podmínky a druhy pobídek, které lze investorům poskytnout. Toto usnesení bylo schváleno na dobu potřebnou k přípravě a schválení zákona o investičních pobídkách. Pobídky, dle tohoto usnesení, byly však poskytovány pouze subjektům podnikajícím ve zpracovatelském průmyslu. Ještě téhož roku bylo přijato usnesení vlády č. 844/98, kterým byla snížena povinná hranice objemu investice z 25 mil. USD na 10 mil. USD. Investiční pobídky poskytované na základě tohoto režimu umožňovaly¹⁸:

- ◆ posečkání platby daně z příjmu právnických osob umístění výroby a pozemků investorů ve svobodném celním pásmu,
- ◆ nulovou celní sazbu na stroje a zařízení, které jsou součástí seznamu OECD,
- ◆ poskytnutí bezúročných půjček na vytvoření pracovního místa pro občany ČR,
- ◆ poskytnutí bezúročných půjček na školení a rekvalifikace poskytnutí investičně připraveného území za symbolickou cenu.

Zákon o investičních pobídkách¹⁹ vstoupil v platnost v květnu roku 2000. Ze zákona vyplývají stejná práva i povinnosti pro domácí i zahraniční investory. Právní legislativa týkající se investičních pobídek byla několikrát novelizována, poslední změny byly zavedeny v roce 2012. Cílem této novely je zejména podpora hospodářského růstu ekonomiky a podpora konkurenceschopnosti ČR. Vláda sleduje vytvořením atraktivnějšího prostředí zvýšení přílivu především kvalitních PZI s vyšší přidanou hodnotou. Dále novela zpřesňuje poskytování investičních pobídek na regionální úrovni v souladu s evropskými předpisy.

Novela nabyla účinnosti 12. července 2012, přináší zásadní změny v českém systému poskytování investičních pobídek. Systém pobídek se již netýká pouze investorů ve zpracovatelském průmyslu, investiční pobídky mohou nadále čerpat také investoři v oblasti strategických služeb a technologických center. Pobídky mohou využít jak noví, tak stávající

¹⁷ PLOJHAR, M. a Martin SRHOLEC. *Politická ekonomie investičních pobídek*. Politická ekonomie. 4, 2004, s. 449-464

¹⁸ Usnesení vlády č. 844/1998

¹⁹ Zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách

investoři. Pobídek stále nemohou využít osoby podnikající v cestovním ruchu, v rekreačních, kulturních a sportovních službách, zdravotních a sociálních službách, v dopravě, v poštovních a kurýrních službách a další poskytovatelé služeb uvedení v zákoně o investičních pobídkách.

Podle platné legislativy může být investorům udělena investiční pobídka formou²⁰:

- ◆ slevy na daních z příjmů,
- ◆ převodu pozemků včetně související infrastruktury za zvýhodněnou cenu,
- ◆ hmotné podpory při vytváření pracovních míst,
- ◆ hmotné podpory rekvalifikace nebo školení zaměstnanců,
- ◆ hmotné podpory pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku pro strategickou investiční akci.

2.1.1 Podmínky pro udělení investičních pobídek

Investiční pobídka může být poskytnuta jen v případě, že existuje reálný předpoklad, že je investor schopen dodržet podmínky stanovené zákonem o investičních pobídkách a také podmínky stanovené předpisem EU²¹.

O investiční pobídku mohou žádat jak české, tak zahraniční právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, které se zaváží splnit následující všeobecné podmínky:

- ◆ realizace investiční akce na území České republiky,
- ◆ šetrnost činností, stavby nebo zařízení k životnímu prostředí,
- ◆ zahájení prací souvisejících s realizací investiční akce až po dni vydání potvrzení,
- ◆ splnění podmínek pro investiční akci.

Zákon rozlišuje investiční akce ve výrobě, v oblasti technologických center a v oblasti center strategických služeb. U každé z těchto oblastí jsou stanoveny další podmínky (tabulka 1), které je nutné splnit. Jedná se zejména o minimální výši částek, které musí příjemce pobídky investovat do pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, o stanoveném minimálním počtu vytvořených a obsazených pracovních míst a o výši částky, kterou je příjemce pobídky povinen financovat z vlastních zdrojů.

²⁰ Zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách

²¹ Nařízení komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008

Tabulka 1: Podmínky pro udělení investičních pobídek podle oblasti podnikání

Typ investiční akce	Formy investiční pobídky		Podmínky pro udělení	
	Investiční akce	Strategická investiční akce	Investiční akce	Strategická investiční akce
Zpracovatelský průmysl	Sleva na dani z příjmů na 10 let Převod území za zvýhodněnou cenu <i>Regiony A navíc:</i> Hmotná podpora 50 tis. Kč na nově vytvořené pracovní místo	Hmotná podpora na pořízení majetku až do výše 5 % nákladů (max. 1,5 mld. Kč) Sleva na dani z příjmů na 10 let Převod území za zvýhodněnou cenu <i>Regiony A navíc:</i> Hmotná podpora 50 tis. Kč na nově vytvořené pracovní místo	Minimální investice do majetku: <i>Regiony I:</i> 50 mil. Kč, z toho min. 25 mil. Kč do nového strojního zařízení <i>Regiony II:</i> 100 mil. Kč, z toho min. 50 mil. Kč do nového strojního zařízení	Minimální investice do majetku 500 mil. Kč, z toho min. 250 mil. Kč do nového strojního zařízení <i>a současně</i> minimálně 500 nových pracovních míst
Technologická centra	Hmotná podpora na školení zaměstnanců 25% z uznatelných školicích nákladů	Hmotná podpora 50 tis. Kč na nově vytvořené pracovní místo Hmotná podpora na školení zaměstnanců 25% z uznatelných školicích nákladů	Minimální investice do majetku 10 mil. Kč, z toho min. 5 mil. Kč do nového strojního zařízení <i>a současně</i> minimálně 40 nových pracovních míst	Minimální investice do majetku 200 mil. Kč, z toho min. 100 mil. Kč do nového strojního zařízení <i>a současně</i> minimálně 120 nových pracovních míst
Centra strategických služeb		X	Minimálně 40 nových pracovních míst u center pro tvorbu software Minimálně 100 nových pracovních míst u ostatních center	X

Zdroj: [18]

Jedním z cílů vlády je prostřednictvím investičních pobídek směřovat podnikatelské aktivity do málo rozvinutých regionů a regionů s vysokou mírou nezaměstnanosti. Snaží se tedy investiční pobídky použít jako nástroj pro zacílení investic do těchto oblastí a podpořit tak rozvoj problémových regionů (Regiony I). Tento záměr je zřetelně patrný z podmínek uvedených v tabulce 1. V § 2 zákona o investičních pobídkách je zakotveno ustanovení, zvýhodňující investiční akce ve výrobě v okresech, ve kterých je míra nezaměstnanosti za uplynulá dvě pololetí alespoň o 50 % vyšší než průměrná míra nezaměstnanosti v ČR. Pro investory, kteří se rozhodnou vstoupit do těchto oblastí mají částku na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku a částku financování z vlastního kapitálu

sníženu na polovinu. Do konce června 2014 bude do skupiny Regionů I zařazeno 24 okresů, v Pardubickém kraji do Regionů I patří okres Svítavy²².

Nárok na hmotnou podporu na nově vytvořené místo a na školení zaměstnanců mají ti investoři, kteří investují na území státem podporovaných regionů (Regiony A). Do této skupiny vláda začlenila devět příhraničních okresů.

2.1.2 Agentura na podporu investic CzechInvest

V listopadu 1992 byla založena agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, jedná se o státní příspěvkovou organizaci podřízenou Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR (MPO). Primárním posláním organizace byla podpora přílivu PZI do ČR. Od samého počátku spočívala činnost CzechInvestu především v poskytování potřebných informací, kontaktů a poradenské činnosti. Rozsah služeb, které agentura poskytuje, se neustále rozšiřuje. V roce 2004 otevřela pobočky ve všech 13 krajských městech. V současnosti CzechInvest poskytuje tyto služby²³.

- ◆ informace o možnostech podpory pro malé a střední podnikatele,
- ◆ implementace dotačních programů financovaných EU a státem,
- ◆ formální poradenství k projektům,
- ◆ správa databáze podnikatelských nemovitostí,
- ◆ podpora subdodavatelů – správa databáze českých dodavatelských firem,
- ◆ pomoc při realizaci investičních projektů,
- ◆ zprostředkování státní investiční podpory,
- ◆ AfterCare – služby pro zahraniční investory, kteří již působí v České republice, podpora při reinvesticích.

CzechInvest má výhradní postavení předkládat žádosti o investiční pobídky nadřízeným orgánům. V případě zájmu o získání pobídky je žadatel povinen předložit agentuře podrobně zpracovaný záměr k získání investiční pobídky, doplněný o všechny potřebné náležitosti.

²² CZECHINVEST. *Novela zákona o investičních pobídkách* [on-line]. 2013 [cit. 16.února 2013]. Dostupné z: <http://czechinvest.org/data/files/matice-3267-cz.pdf>

²³ CZECHINVEST. *O CzechInvestu*. [on-line]. 2013 [cit. 16.února 2013]. Dostupné z: <http://czechinvest.org/>

CzechInvest zpracuje k záměru posudek, který předá na MPO. Po zhodnocení a schválení posudku všemi příslušnými resorty, je vydáno Rozhodnutí o příslibu investiční pobídky²⁴.

V letech 1993 - 2011 bylo agenturou CzechInvest zprostředkováno 1 798 projektů, jejichž celkový objem investic představuje 715 194 mil. Kč a bylo vytvořeno 228 378 pracovních míst. V roce 2012 bylo uděleno 41 Rozhodnutí o příslibu udělení investiční pobídky, očekávaná výše investic z těchto pobídek je 15 092,72 mil. Kč, investoři se ve svých záměrech k získání investiční pobídky zavázali vytvořit 3 083 nových pracovních míst. Od července 2012 byl zaveden nový systém investičních pobídek, který značně rozšiřuje okruh možných žadatelů o investiční pobídky. Zájem investorů je evidentní, od 1. ledna do 5. dubna 2013 bylo vydáno 29 Rozhodnutí o příslibu investiční pobídky. Investoři ve svých záměrech přislíbili vytvoření 3 396 nových pracovních míst a předpokládaná celková výše investic je cca 12 564,27 mil. Kč²⁵.

Velmi důležitou činností CzechInvestu je poskytování následné péče investorům (AfterCare). Jedná se o velmi široké spektrum činností, navíc se agentura snaží přistupovat individuálně ke každému investorovi a přizpůsobovat systém AfterCare přímo jeho potřebám. Služby AfterCare jsou poskytovány zcela zdarma, nejčastěji se jedná o tyto činnosti²⁶:

- ◆ podpora expanzí, reinvestic, rozvoje výzkumu,
- ◆ pomoc s hledáním vhodných průmyslových zón a podnikatelských nemovitostí,
- ◆ poradenství ohledně čerpání investičních pobídek a spolufinancování projektů ze strukturálních fondů EU,
- ◆ vyhledání dodavatelů v daném regionu,
- ◆ podpora v oblasti lidských zdrojů,
- ◆ rozvoj spolupráce investorů se středními, vyššími odbornými a vysokými školami,
- ◆ zprostředkování vyjednávání s místní samosprávou, státní správou a veřejnými institucemi,

²⁴ CZECHINVEST. *Investiční pobídky* [on-line]. 2013 [cit. 16. února 2013]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/brozura-k-novele-zakona-3297-cz.pdf>

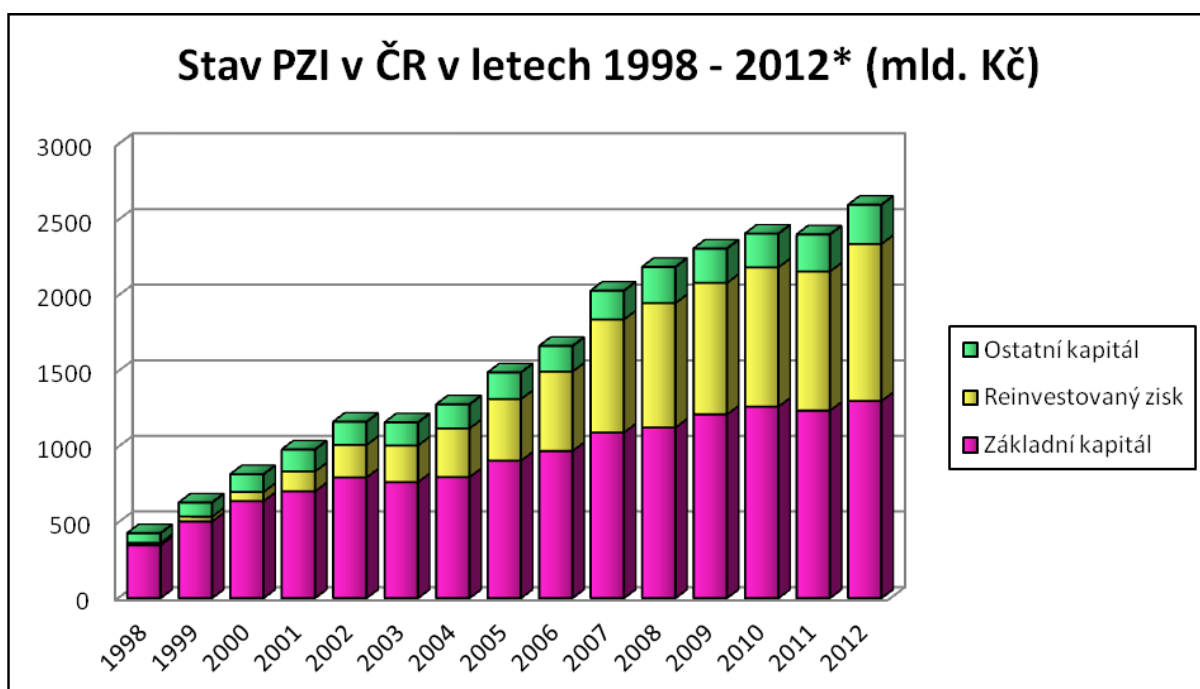
²⁵ CZECHINVEST. *Výroční zpráva 2011* [on-line]. 2013 [cit. 16. června 2013]. Dostupné z: <http://czechinvest.org/data/files/vz2011-def-3391-cz.pdf>

²⁶ CZECHINVEST. *AfterCare – následná péče o investory* [on-line]. 2013 [cit. 17. února 2013]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/aftercare-nasledna-pece-o-investory>

- ◆ předkládání návrhů investorů na změny české legislativy Vláde ČR a kultivace českého podnikatelského prostředí,
- ◆ organizace odborných seminářů, pracovních snídaní s vrcholnými představiteli státní správy, diskusních kulatých stolů a společenských akcí.

2.2 Vývoj stavu přímých zahraničních investic v ČR

Významnější příliv PZI do ČR lze sledovat od roku 1998, kdy byl zaveden systém investičních pobídek. Dalším důvodem byla také změna definice PZI. Nově se do PZI začal započítávat kromě základního kapitálu také reinvestovaný zisk a ostatní kapitál. Vývoj objemu PZI mezi lety 1998 – 2012 je uveden v obrázku 2.

*Rok 2012 předběžné údaje

Obrázek 2: Stav přímých zahraničních investic v ČR v letech 1998 - 2012

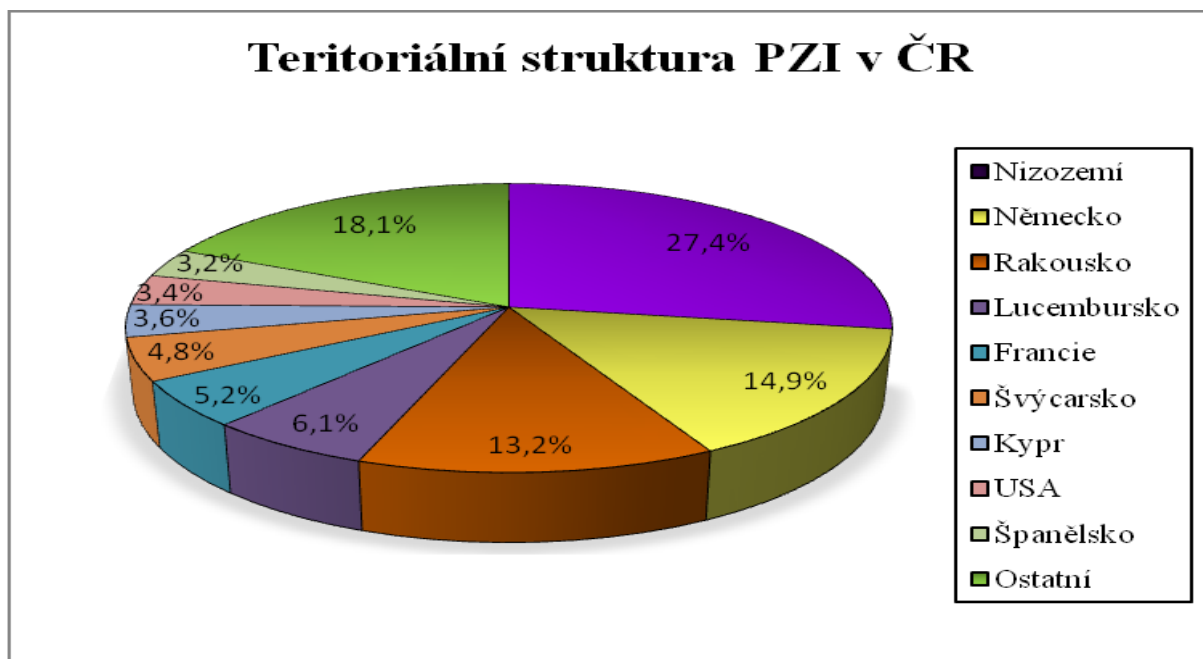
Zdroj: [22]

K vysokému meziročnímu nárůstu stavu PZI došlo v roce 1999, od roku 1998 se objem zvýšil o 47,15 % (202,3 mld. Kč). Za tímto pozitivním výsledkem stojí především mohutné investice do sektoru peněžnictví a pojišťovnictví, kdy se hodnota investic v tomto sektoru oproti roku 1998 více než ztrojnásobila. K historicky nejvyššímu nárůstu došlo v roce 2007, kdy se stav PZI navýšil o 365,4 mld. Kč (meziroční nárůst o 21,9 %). Velmi významný je také rok 2005, objem PZI se navýšil o 211 mld. Kč (nárůst od roku 2004 představuje 16,47 %). Za příznivými výsledky v tomto roce stojí především prodej státních podílů

ve společnostech Český Telecom a Unipetrol. Průměrné roční tempo růstu objemu PZI v letech 1998 – 2012 činí 15,68 %.

Samotná struktura PZI se v letech 1998 - 2011 zásadně změnila. Tato změna je způsobena především tím, že podniky, které v ČR našly zázemí a dobře prosperují, investují získaný kapitál do další expanze svého podnikání, tj. nakupují nové technologie, nemovitosti aj. V letech 1998 – 2001 tvořil základní kapitál elementární část objemu PZI (více než 70 %), v roce 2005 se základní kapitál na stavu PZI podílí 60,93 % a v roce 2011 tvoří pouze 51,57 % celkového objemu PZI. Významně se zvýšil podíl reinvestovaného zisku, z počátečních 3,48 % v roce 1998, na 31,49 % v roce 2005. V roce 2011 podíl reinvestovaného zisku na celkovém objemu PZI činí 38,26 %.

Teritoriální členění PZI vychází z metodiky používané v EU, investice je připisována zemi ze které pochází vlastník investice. Na konci roku 2011 dosáhl stav PZI v ČR 2,4 bilionu Kč. V obrázku 3 jsou zaznamenány podíly PZI z jednotlivých zemí.

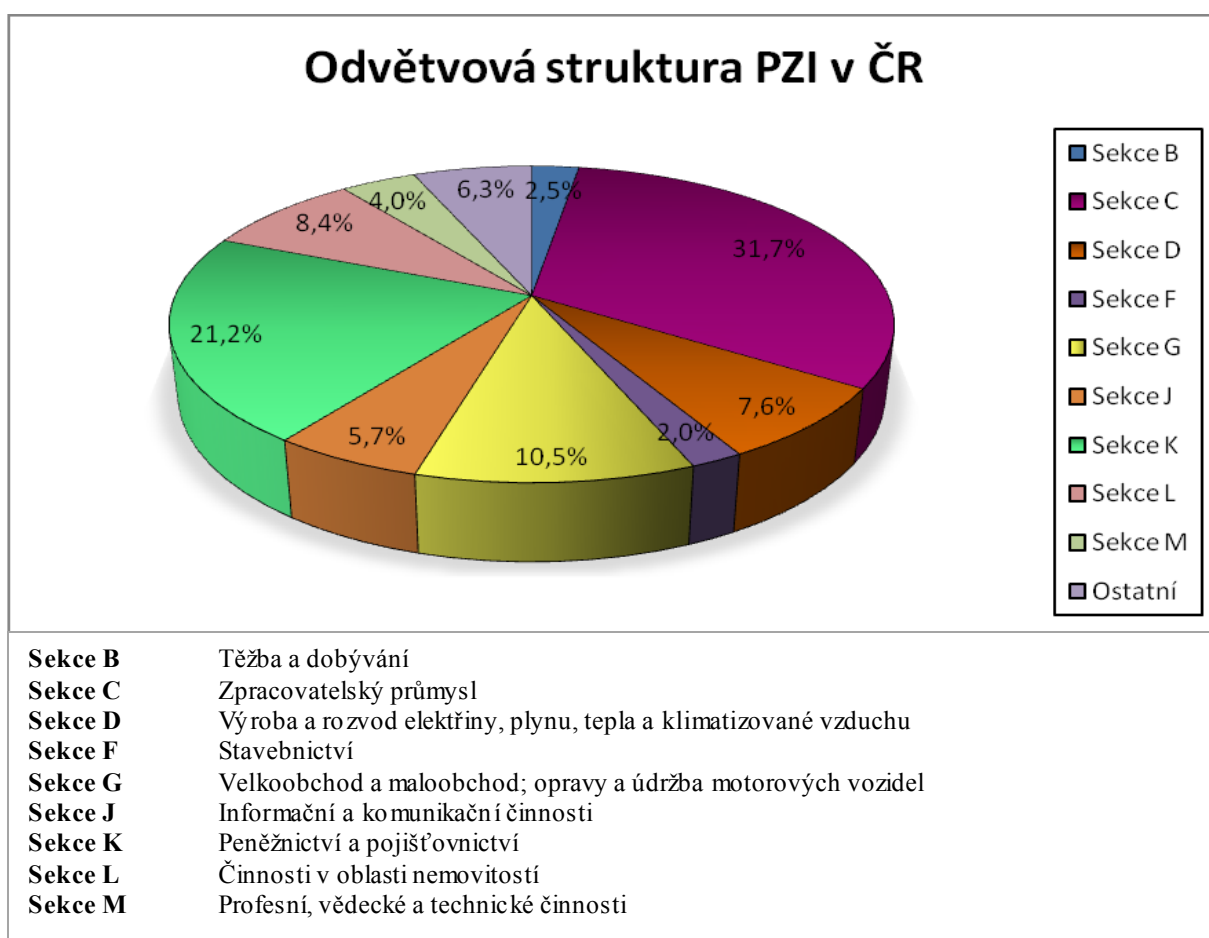
Obrázek 3: Teritoriální struktura přímých zahraničních investic v ČR k 31. 12. 2011

Zdroj: [22]

Nejvýznamnějšími investory v ČR jsou Nizozemí, Německo a Rakousko, součet jejich investic tvoří více než polovinu celkového objemu, konkrétně přes 1,3 bilionu korun. Zde je ale třeba připomenout skutečnost, že mnoho nadnárodních společností v ČR investuje

z důvodu daňové optimalizace přes třetí země, zejména dceřiných společností založených v Nizozemí, Lucembursku nebo na Kypru²⁷.

Odvětvové členění je založeno na odvětvové klasifikaci ekonomických činností CZ NACE²⁸. Tato klasifikace se v ČR používá od 1. 1. 2008 a nahradila do té doby užívanou Odvětvovou klasifikaci ekonomických činností (OKEČ). Podle klasifikace CZ NACE jsou ekonomické činnosti řazeny do sekcí, oddílů, skupin a tříd. V obrázku 4 jsou jednotlivé činnosti uvedeny podle sekcí národního hospodářství, seznam všech sekcí podle CZ NACE je uveden v příloze A.

Obrázek 4: Odvětvová struktura přímých zahraničních investic v ČR k 31. 12. 2011

Zdroj: [22]

Na obrázku 4 jsou vyčísleny pouze ty sekce, jejichž podíl na celkovém objemu PZI je vyšší než 2,0 %. Největší objem PZI je umístěn ve zpracovatelském průmyslu (sekce C).

²⁷ dtto

²⁸ Zkratka NACE je odvozena z francouzského názvu „Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes“

Ve zpracovatelském průmyslu je nejvíce investováno do odvětví Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů, v tomto odvětví je umístěno 8,4 % z celkového objemu PZI. Na druhém místě zpracovatelského průmyslu je Výroba strojů a zařízení, kde je umístěno 2,7 % celkového objemu PZI.

3 Regionální rozvoj a rozvojový potenciál

Wokoun²⁹ regionální rozvoj popisuje jako „vyšší využívání a zvyšování potenciálu daného systematicky vymezeného prostoru vznikající v důsledku prostorové optimalizace socioekonomických aktivit a využívání přírodních zdrojů.“ To se následně projevuje např. lepší konkurenceschopností regionu, kvalitnější infrastrukturou, vyšším HDP.

Stejskal a Kovárník³⁰ regionální rozvoj charakterizují jako „cílený ekonomický rozvoj většího území než je geograficky vymezená municipalita.“ Regionální rozvoj lze dělit na ekonomický a mnohorozměrný. Ekonomický rozvoj je chápán jako formování zdrojů (fyzických, lidských, sociálních a institucionálních) a využití výhod, které z nich plynou k „vytváření ekonomické základny fungující trvale a s přiměřenou mírou nezávislosti.“ U mnohorozměrného rozvoje tvoří ekonomické faktory pouze jednu z jeho součástí, ostatní součásti (bydlení, cestovní ruch, doprava, technická infrastruktura, atd.) jsou spíše mimoekonomického charakteru.

Ve Strategii regionálního rozvoje 2007 - 2013 ČR je regionální rozvoj vymezen jako „růst socioekonomického a environmentálního potenciálu a konkurenceschopnosti regionů vedoucí ke zvyšování životní úrovně a kvality života jejich obyvatel. V tomto ohledu jde o dynamický a vyvážený rozvoj regionální struktury příslušného územního celku a jeho částí (regionů, mikroregionů) a odstraňování popřípadě zmírňování regionálních disparit.“³¹

Všechny výše uvedené definice mají společné znaky. Je v nich především kladen důraz na komplexní charakter rozvoje v oblastech sociální, ekonomické i environmentální, který vede ke zvýšení kvality života v daném regionu.

V souvislosti s regionálním rozvojem se často setkáváme s pojmem rozvojový potenciál. Podle Boháčkové a Hrabánkové³² má rozvojový potenciál dvě dimenze. První jsou podmínky především přírodního a materiálního charakteru, které lze označit jako „hmotný potenciál“ a druhou představují schopnosti tento hmotný potenciál využít. Tyto schopnosti jsou „vázány

²⁹ WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj, 2008*, s. 11

³⁰ STEJSKAL, J. a Jaroslav KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje, 2009*, s. 20 - 28

³¹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Strategie regionálního rozvoje ČR* [on-line]. 2008 [cit. 14.duben 2013]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionálního-rozvoje-Ceske-republiky>

³² BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. *Rozvojový potenciál v regionech a jeho monitoring* [on-line]. 2005 [cit. 14.duben 2013]. Dostupné z: http://www.agris.cz/Content/files/main_files/59/137582/bohackova.pdf

na aktivitu, kvalifikovanost, ochotnost a schopnost lidského prvku každého regionu“. Tento soubor schopností je označován jako „lidský potenciál“. Lidský potenciál by měl pracovat nejen se stávajícími podmínkami rozvoje, ale i vyhledávat a vytvářet nové podmínky rozvoje regionu.

Lidské zdroje a jejich rozvoj jsou základní složkou rozvojového potenciálu, která přímo či nepřímo ovlivňuje složky ostatní a také všechny oblasti života společnosti. Výhodou lidských zdrojů je jejich schopnost pružně reagovat a přizpůsobit se vnějším podmínkám. Pro rozvoj regionu jsou klíčoví zejména lidé, kteří se vzdělávají celoživotně, tj. lidé kteří jsou ochotni vstřebávat nové poznatky a také je dále aplikovat. „Cílem rozvoje lidského kapitálu je zvýšení schopnosti jednotlivců úspěšně se prosazovat v kontextu národní i mezinárodní hospodářské soutěže a v národní, evropské i globální společnosti.“³³

Při hodnocení rozvojového potenciálu je nutné brát v úvahu variabilitu jednotlivých regionů. To, co je pro jeden region skutečným rozvojovým potenciálem, nemusí být rozvojovým potenciálem pro region jiný.

Podle Metodiky hodnocení ekonomického a rozvojového potenciálu³⁴ lze za hlavní složky potenciálu považovat následující skupiny faktorů:

- ◆ lidské zdroje,
- ◆ rozsah, intenzita a struktura ekonomických aktivit,
- ◆ ekonomická a inovační výkonnost,
- ◆ instituce a podpora podnikání,
- ◆ geografická poloha, dopravní dostupnost a struktura osídlení.

Výše uvedená vymezení rozvojového potenciálu poukazují, jak široké spektrum faktorů potenciál ovlivňuje. Následující analýza bude zaměřena především na ekonomický rozvojový potenciál, konkrétně na vývoj regionálního HDP a do jaké míry jej ovlivňují PZI. Dále bude analýza vycházet z předpokladu, že pro Pardubický kraj je rozvojovým potenciálem průmysl, a to zejména průmysl zpracovatelský. Bude hodnocen dopad PZI na změnu struktury

³³ WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*, 2007, s. 53-59

³⁴ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Metodika hodnocení ekonomického a rozvojového potenciálu* [on-line]. 2009 [cit. 13.dubna 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/f38edd16-efc0-42c2-8ea2-0e5c0fcb5a95/Methodika-hodnoceni-ekonomickeho-a-rozvojeveho-potencialu_final.pdf

zpracovatelského průmyslu na základě vývoje zaměstnanosti ve vybraných odvětvích tohoto průmyslu.

4 Postavení Pardubického kraje mezi ostatními regiony České republiky

4.1 Charakteristika Pardubického kraje

Dne 1. ledna 2000 nabyl účinnosti zákon 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Tímto dnem bylo ustanoveno 14 nových krajů. Pardubický kraj je tvořen spojením 4 okresů: Pardubice, Chrudim, Ústí nad Orlicí a Svitavy (obrázek 5). Spolu s krajem Královéhradeckým a Libereckým tvoří oblast soudržnosti Severovýchod (NUTS 2).

Obrázek 5: Pardubický kraj

Zdroj: [16]

Povrch kraje je velmi členitý. Na severovýchodě má kraj společnou hranici se sousedním Polskem. Území kraje je na severovýchodě lemováno pásmem Orlických hor a nejzápadnějšími svahy Hrubého Jeseníku. Na jihu a jihovýchodě se nacházejí Žďárské vrchy a Železné hory, zatímco na západě a ve středu kraje se rozkládá úrodná polabská nížina³⁵.

³⁵ METODIKÁ POMŮCKA REGIONÁLNÍHO ROZVOJE. *Charakteristika Pardubického kraje* [on-line]. 2009 [cit. 25.březen 2013]. Dostupné z: <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/pardubicky-kraj.html>

Ekonomickým i kulturním centrem kraje jsou Pardubice, které jsou zároveň správním centrem kraje. V roce 2012 byly Pardubice s počtem obyvatel 89 467 desátým nejlidnatějším městem v ČR. Rozlohou 4 518,9 km² zabírá pouze 5,7 % z celkové plochy ČR.

Území Pardubického kraje je rozčleněno na 4 okresy, 26 obcí s pověřeným obecním úřadem, které překrývá 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. V kraji se nachází 451 obcí, z toho má statut města 36 obcí, město Pardubice je statutárním městem³⁶.

K 31. 12. 2012 žilo v kraji 516 440 obyvatel, což představuje 4,9 % celkové populace. Hustota osídlení v kraji činí 144 obyvatel/km².

Na konci roku 2012 bylo v Pardubickém kraji registrováno 115 333 ekonomických subjektů. Jedná se o subjekty, které jsou evidovány jako právnické nebo fyzické osoby se statutem podnikatele. Více než 1/3 subjektů (36 %) je registrována v okrese Pardubice, nejméně (17,8 %) subjektů je evidováno v okrese Svitavy.

V obrázku 6 je zachycena odvětvová struktura registrovaných subjektů kraje podle sekcí CZ NACE.

³⁶ CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČR. *Základní geografické údaje krajů* [on-line]. 2012 [cit. 25. března 2013]. Dostupný z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/pardubicky-kraj/kraj/>

Obrázek 6: Ekonomické subjekty v Pardubickém kraji podle CZ-NACE

Zdroj: [25]

Pro hospodářství kraje má zásadní význam zpracovatelský průmysl, obchod, doprava a spoje (obrázek 6). V posledních letech nabývá také na významu podíl vědy a výzkumu. V oblasti zpracovatelského průmyslu je nejvíce podniků evidováno ve výrobě kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, výrobě strojů a zařízení, motorových vozidel a náhradních dílů k motorovým vozidlům.

V tabulce 2 jsou vyjádřeny hodnoty HDP, produktivita práce, průměrná mzda, nezaměstnanost, výdaje na výzkum a vývoj (dále VaV) v Pardubickém kraji a ČR za rok 2012.

Tabulka 2: Vybrané charakteristiky za Pardubický kraj a ČR k 31. 12. 2012

<i>Kraj</i>	<i>HDP</i>	<i>HDP na 1 obyvatele</i>	<i>Produktivita práce</i>	<i>Průměrná mzda</i>	<i>Průměrná míra nezam.</i>	<i>Výdaje na VaV</i>
	mil. Kč	Kč	Kč	Kč	%	mil. Kč
Praha	948 884	762 956	1 065 927	31 939	4,2	25 337
Středočeský	418 652	325 560	733 831	24 059	7,0	6 090
Jihočeský	198 111	311 309	674 198	21 603	7,4	2 570
Plzeňský	186 412	325 886	662 198	23 045	6,7	3 779
Karlovarský	78 151	258 364	554 644	20 700	10,1	204
Ústecký	244 181	295 148	696 736	21 895	13,3	1 118
Liberecký	124 416	283 671	640 814	22 111	9,7	2 850
Královéhradecký	173 470	313 525	684 591	21 895	7,5	1 599
Pardubický	149 683	289 854	635 826	21 251	8,1	2 781
Vysočina	157 118	307 095	706 749	21 759	9,0	929
Jihomoravský	403 636	345 833	723 832	23 094	9,6	14 654
Olomoucký	181 437	284 457	647 005	21 522	10,8	3 558
Zlínský	189 577	322 246	712 990	21 429	9,3	2 313
Moravskoslezský	392 198	319 914	725 649	22 627	11,4	4 578
ČR celkem	3 845 926	365 955	757 496	24 272	8,6	72 360

Zdroj: [23],[24], [29]

Na tvorbě národního HDP se dlouhodobě podílejí zejména hlavní město Praha, Středočeský kraj, Jihomoravský kraj a Moravskoslezský kraj. Tyto kraje v roce 2012 vyprodukovaly více než polovinu (56,25 %) národního HDP, podíl Pardubického kraje činí 4 %, tento výsledek kraj posunul až na 12. místo. Jen o málo lepší výsledek je zaznamenán u kraje Vysočina (4,1 %). Nejmenší podíl na tvorbě HDP mají Liberecký kraj (3,2 %) a Karlovarský kraj (2,1 %).

Produktivita práce připadající na 1 zaměstnaného v ČR činí 757 496 Kč, tuto hodnotu ovšem dosahuje pouze hlavní město Praha, produktivita práce je tam téměř dvakrát vyšší než v ostatních regionech. Na druhém až čtvrtém místě jsou kraje Moravskoslezský, Středočeský a Jihomoravský, v nichž produktivita překročila hranici 720 tis. na 1 zaměstnaného. Ve srovnání s ostatními kraji se Pardubický kraj umístil na 13. místě.

Průměrná mzda je dalším velmi sledovaným ekonomickým ukazatelem. V roce 2012 průměrná mzda (na fyzické osoby) v ČR představovala 24 272 Kč. Tato částka je opět ovlivněna průměrnými mzdami v hlavním městě Praze a jen tam byla tato částka překročena. Středočeský kraj je mírně pod průměrem, průměrná mzda je v tomto kraji nižší o 213 Kč.

V Pardubickém kraji se průměrná mzda drží dlouhodobě hluboko pod republikovým průměrem. Mezi kraji se umístil na 13. místě. Nižší průměrnou mzdu vykazuje pouze kraj Karlovarský.

K 31. 12. 2012 bylo v Pardubickém kraji vedeno 25 264 uchazečů o zaměstnání a míra registrované nezaměstnanosti činila 8,1 %, tento ukazatel je pro kraj dlouhodobě příznivý. Míra registrované nezaměstnanosti v Pardubickém kraji každoročně nedosahuje průměru nezaměstnanosti v ČR. Kraj se při srovnání umístil na 6. příčce. Nejvyšší míra nezaměstnanosti je v krajích Moravskoslezském, Olomouckém, Karlovarském a Ústeckém, ve kterých míra registrované nezaměstnanosti přesahuje 10 %.

Výdaje na vědu a výzkum jsou dalším kritériem pro hodnocení ekonomické úrovně regionů. V roce 2012 výdaje na vědu a výzkum v ČR představovaly 72 360 mil. Kč. Na celkové hodnotě se podílejí především 3 kraje (46 081 Kč, což je 63,69 %): hlavní město Praha (35,02 %), Středočeský (8,42 %) a Jihomoravský (20,25 %). Pardubický kraj se umístil na 8. místě, výdaje kraje na vědu a výzkum představují pouze 3,84 % z výdajů v ČR. Nejnižší výdaje jsou v kraji Ústeckém (1,55 %), Vysočina (1,28 %) a Karlovarském (0,28 %). Ve vědě a výzkumu pracuje v Pardubickém kraji 1 346 pracovníků, podíl na počtu výzkumných pracovníků v ČR je 4,06 %. V počtu výzkumných pracovníků kraj zaujímá 7. místo mezi ostatními kraji.

4.2 Stav přímých zahraničních investic v regionech České republiky

Rozdělení objemu PZI v jednotlivých krajích ČR je velmi nepravidelné a skokové (tabulka 3). Z republikového průměru se tradičně vymyká hlavní město Praha, ve kterém je umístěno více než polovina celkového objemu PZI (52,28 %) a kraj Středočeský (10,6 %).

Tabulka 3: Stav přímých zahraničních investic v krajích ČR k 31. 12. 2011

<i>Kraj</i>	<i>Základní kapitál (mil. Kč)</i>	<i>Reinvestovaný zisk (mil. Kč)</i>	<i>Ostatní kapitál (mil. Kč)</i>	<i>Celkem (mil. Kč)</i>	<i>Stav na 1000 obyv. (mil. Kč)</i>
Hlavní město Praha	692 131,4	381 345,8	183 313,0	1 256 790,2	1012
Středočeský	107 183,8	170 662,1	-23 113,6	254 732,4	199
Jihočeský	45 992,9	37 506,5	5 422,5	88 921,9	140
Plzeňský	40 668,4	12 201,6	21 536,8	74 406,7	130
Karlovarský	9 494,8	8 908,2	1 283,4	19 686,4	65
Ústecký kraj	46 475,2	39 218,9	1 423,8	87 118,0	105
Liberecký kraj	22 619,1	18 675,2	17 320,9	58 615,2	134
Královéhradecký	14 834,7	16 902,5	15 882,7	47 619,8	86
Pardubický	25 882,6	29 079,0	-2 018,7	52 942,9	103
Vysočina	36 198,7	-6 223,4	19 818,3	49 793,6	97
Jihomoravský	72 925,3	60 628,2	26 059,1	159 612,6	137
Olomoucký	15 379,4	15 393,1	249,9	31 022,5	49
Zlínský	15 121,9	31 271,2	3 475,0	49 868,0	85
Moravskoslezský	94 842,0	104 366,6	-26 187,4	173 021,2	141
ČR celkem	1 239 750,3	919 935,5	244 465,6	2 404 151,4	228

Zdroj: [22]

K 31. 12. 2011 činil objem PZI v Pardubickém kraji 52 942,9 mil. Kč, což je pouze 2,2 % z celkového objemu PZI. Mezi kraji se umístil na devátém místě. Nejhůře ohledně stavu PZI dopadl Karlovarský kraj, stav investic tam činí 0,82 % celkového objemu.

Již výše bylo zmíněno, že mezi okresy v Pardubickém kraji existuje značná disparita. Tato okolnost se projevuje i v oblasti stavu PZI (tabulka 4).

Tabulka 4: Stav přímých zahraničních investic v okresech Pardubického kraje k 31. 12. 2011

<i>Okres</i>	<i>Základní kapitál (tis. Kč)</i>	<i>Reinvestovaný zisk (tis. Kč)</i>	<i>Ostatní kapitál (tis. Kč)</i>	<i>Celkem (tis. Kč)</i>	<i>Přepočet na 1 obyvatele (tis. Kč)</i>
Chrudim	1 594 706	1 105 903	1 597 610	4 298 218	41
Pardubice	13 389 047	21 412 338	-1 375 467	33 425 917	199
Svitavy	5 237 281	2 327 920	-1 568 208	5 996 993	57
Ústí nad Orlicí	5 661 568	4 232 848	-672 670	9 221 746	66
Celkem	25 882 602	29 079 008	-2 018 735	52 942 874	103

Zdroj: [22]

Absolutní většina PZI směřuje do okresu Pardubice (63,1 %). To je způsobeno mnoha faktory, důležitou roli hraje např. infrastruktura, velikost trhů, dostupnost a kvalita pracovních sil atd. Nejnižší objem PZI je umístěn v okrese Chrudim (8,12 %) a Svitavy (11,33 %). Příčinou, proč společnosti méně investují právě v těchto regionech, může být např. špatná kvalita silniční a železniční infrastruktury, která nevyhovuje požadavkům investorů. Dalším velkým problémem těchto regionů je, že při zavedení provozu ve směnném režimu, je pro zaměstnance, kteří nežijí přímo v místě lokace společnosti velmi komplikovaná a někdy i zcela nemožná dojíždka, vzhledem k nedostatečně zajištěné dopravní obslužnosti, což investory také odrazuje.

Nejvíce zahraničních společností působí ve zpracovatelském průmyslu. Nejčastěji podnikají ve výrobě elektrických přístrojů, elektroniky, textilií, plastových výrobků a především strojírenství.

Z teritoriálního hlediska nejvíce PZI do Pardubického kraje přichází z Německa, Rakouska, Švýcarska a Nizozemí.

5 Analýza vlivu přímých zahraničních investic v Pardubickém kraji

Cílem analýzy je zhodnocení vlivu PZI na Pardubický kraj. Největší objem PZI v kraji je umístěn ve zpracovatelském průmyslu, právě na něj je zaměřena analýza. Postupně bude zkoumán vliv PZI na zaměstnanost ve vybraných oddílech zpracovatelského průmyslu. Z výsledků analýzy bude hodnocen dopad PZI na změnu struktury zaměstnanosti v Pardubickém kraji, resp. regionální rozvoj Pardubického kraje. Statistickými metodami bude také provedena analýza vlivu přidané hodnoty (dále PH) podniků pod zahraniční kontrolou na regionální HDP.

5.1 Postup při sběru dat

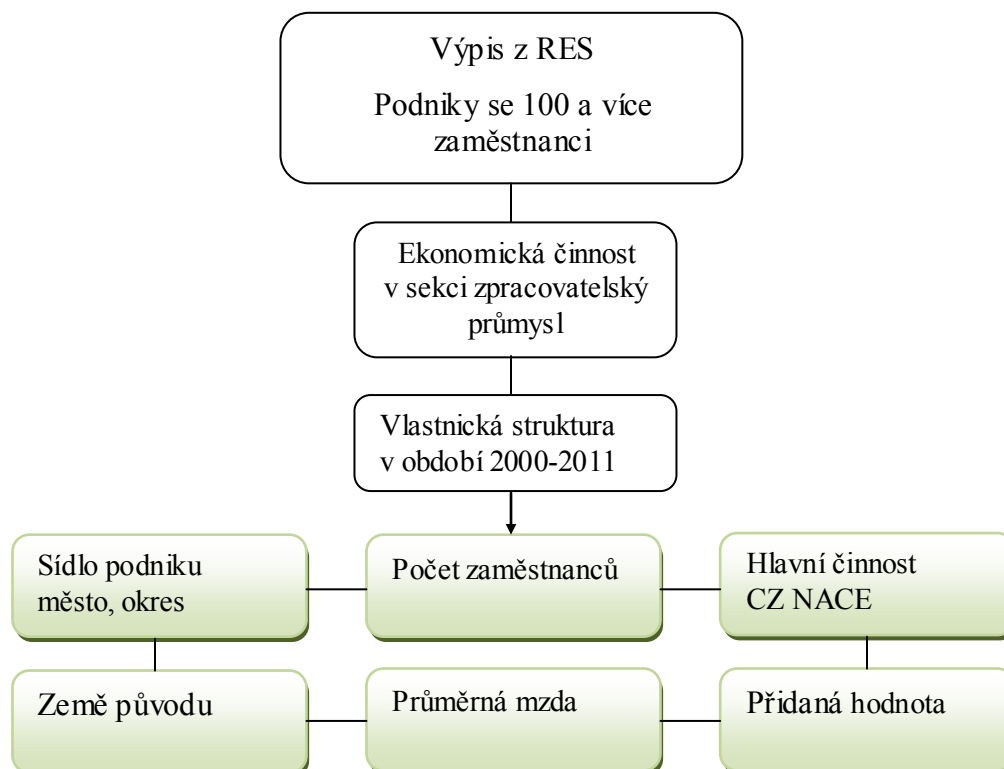
Při hodnocení PZI a jejich struktury na krajské úrovni dochází k problémům se získáváním dat. ČNB poskytuje informace pouze za celou ČR, u krajů vede pouze kumulovaný stav PZI. Český statistický úřad (dále ČSÚ) přejímá data o PZI v rozsahu, který publikuje ČNB. Agentura CzechInvest ve svých statistikách pracuje pouze s údaji o společnostech, kterým bylo vydáno Rozhodnutí o příslibu investiční pobídky. Existuje jediná cesta, jak informace získat, a to přes soukromé databáze ekonomických subjektů (např. Magnus nebo Albertina), které vedou informace o firmách podle různých kritérií, jedním z nich je také kritérium vlastnictví. Tato data ovšem nejsou veřejně dostupná.

Struktura a vliv PZI v Pardubickém kraji budou hodnoceny na základě vlastního výzkumu. Inspirací byly výše zmíněné soukromé databáze, které informace o firmách shromažďují převážně z výročních zpráv.

K získání vzorku podniků, který by poskytoval obraz podnikatelského prostředí v Pardubickém kraji, byl využit registr ekonomických subjektů (dále RES), který vede ČSÚ. V registru jsou vedeny podnikatelské subjekty a organizační složky státu, které jsou účetními jednotkami.

Pro prvotní třídění podniků, při němž byly využity výstupy z RES, bylo zvoleno kritérium velikosti podniku podle počtu zaměstnanců a podmínka, že společnost musí mít sídlo na území Pardubického kraje.

S ohledem na velké množství podniků, které na území kraje působí a nízké přidané hodnoty subjektů s malým počtem zaměstnanců, byly do výběru zařazeny podniky, které zaměstnávají 100 a více osob a podnikají ve zpracovatelském průmyslu. Dalším důvodem pro zvolení kritéria velikosti podniků 100+ byla skutečnost, že ČSÚ ve svých statistikách také vydává data za podniky se 100 a více zaměstnanci. V obrázku 7 je přehledně znázorněn postup, členění i zjišťované skutečnosti. Data za jednotlivé společnosti, která byla použita v analýze, jsou uvedeny v přílohách B a C.

Obrázek 7: Schéma postupu sběru dat a zjišťované skutečnosti

Zdroj: vlastní zpracování

Po prostudování výročních zpráv a zjištění vlastnické struktury byly vybrány podniky, které jsou v zahraničním vlastnictví po celé sledované období (tedy v letech 2000-2011) a podniky pod zahraniční kontrolou, které během tohoto období zahájily svou ekonomickou činnost. Do zahraničních byly zařazeny ty podniky, ve kterých zahraniční investor vlastní nejméně 10 % podílu na základním kapitálu. V dalším třídění byly z výběru vyřazeny společnosti, které ve svých výročních zprávách neměly uvedeny některé ze základních sledovaných skutečností (např. počet zaměstnanců).

Zvolená kritéria splnilo 31 podniků pod zahraniční kontrolou, které provozují hlavní činnost v oblasti zpracovatelského průmyslu. Ač se počet společností může zdát poměrně nízký, podíl přidané hodnoty těchto subjektů na regionálním HDP mezi lety 2000-2011 činil 8,9 - 10,7 % a zaměstnáno v nich bylo 6,4 - 8,15 % z celkového počtu zaměstnanců kraje.

5.2 Použité metody

Pro prokázání vlivu resp. dopadu PZI na Pardubický kraj budou použity následující statistické metody: korelace časových řad zahrnující lineární regresi, koeficient korelace a test významnosti koeficientu korelace. Tyto metody komplexně zhodnotí vliv PZI na ekonomiku kraje a vybraná odvětví zpracovatelského průmyslu.

Korelací časových řad se rozumí analýza závislosti mezi dvěma nebo větším počtem časových řad, je analogická obecné regresní a korelační úloze. Mechanické aplikování korelační analýzy na zkoumání souvislostí mezi ukazateli časových řad však může vést k naprosto chybným závěrům o skutečných vztazích mezi těmito ukazateli. Při zkoumání korelační závislosti časových řad je zcela nezbytné respektovat specifické vlastnosti těchto řad. Shodný průběh časových řad má za následek vysoké hodnoty měr těsnosti korelační závislosti, přesto však taková korelace nemusí být v mnoha případech projevem příčinné závislosti. Může jít o zdánlivou závislost, vyvolanou prostým paralelismem v průběhu analyzovaných časových řad nebo se může jednat o vliv dalšího společného činitele, který zkresluje skutečnou relaci mezi uvažovanými řadami. Časovou řadu lze rozložit na několik složek – trend, periodické výkyvy a náhodná kolísání. Paralelní průběh trendu nebo periodických výkyvů může, ale nemusí být projevem příčinné závislosti mezi sledovanými ukazateli časových řad. Skutečná závislost mezi časovými řadami by se musela projevit v paralelním průběhu náhodných (reziduálních) složek uvažovaných časových řad³⁷.

Pro vystižení trendu zjištěných hodnot se používá regresní funkce. V analýze bude použita lineární regresní funkce typu:

$$y_t = a + b * t \quad (1)$$

³⁷ SVATOŠOVÁ, L. a Bohumil KÁBA. *Statistické metody II*. 2012.

Koeficienty regresní funkce budou odhadnuty metodou nejmenších čtverců, která vychází z předpokladu, že součet druhých mocnin odchylek skutečných hodnot a hodnot, které leží na regresní funkci, musí být minimální:

$$\min S(a,b) = \sum_{i=1}^n (y_i - a - b \cdot x_i)^2 \quad (2)$$

Řešením normálních rovnic se dostane odhad parametrů a , b regresní funkce ve tvaru:

$$b = \frac{n \cdot \sum_{i=1}^n x_i \cdot y_i - \sum_{i=1}^n x_i \cdot \sum_{i=1}^n y_i}{n \cdot \sum_{i=1}^n x_i^2 - (\sum_{i=1}^n x_i)^2} \quad (3)$$

$$a = \bar{y} - b \cdot \bar{x} \quad (4)$$

Koeficient korelace je ukazatel, kterým lze měřit těsnost závislosti mezi veličinami, u kterých je předpokládán lineární typ závislosti. Výpočet vychází z následujícího vztahu:

$$r = \frac{n \cdot \sum_{i=1}^n x_i \cdot y_i - \sum_{i=1}^n x_i \cdot \sum_{i=1}^n y_i}{\sqrt{[n \cdot \sum_{i=1}^n x_i^2 - (\sum_{i=1}^n x_i)^2][n \cdot \sum_{i=1}^n y_i^2 - (\sum_{i=1}^n y_i)^2]}} \quad (5)$$

Hodnoty koeficientu korelace se pohybují v rozmezí od -1 do +1. Pokud se hodnota koeficientu korelace blíží k hraniční hodnotě -1, signalizuje to silnou negativní korelační závislost, tzn. s rostoucími hodnotami veličiny x hodnoty závisle proměnné y klesají. Pokud se hodnota koeficientu korelace blíží k hraniční hodnotě +1, signalizuje to silnou pozitivní korelační závislost, tzn. s rostoucími hodnotami veličiny x , hodnoty závisle proměnné y rostou. V případě, že se hodnoty koeficientu korelace pohybují kolem nuly, považujeme obě veličiny za korelačně nezávislé. Konkrétně interval $|r| < 0,3$ vyjadřuje slabou závislost, interval $0,3 \leq |r| \leq 0,7$ naznačuje střední závislost a interval $|r| > 0,7$ určuje silnou závislost³⁸.

Testem významnosti koeficientu korelace určujeme, zda vypočtený koeficient korelace je statisticky významný, tedy zjištěná korelační závislost je prokazatelná vzhledem k dostupnému datovému souboru, nebo se jedná o nevýznamnou závislost.

³⁸ dtto

Hypotézy:

$H_0 : \rho = 0$ zjištěná korelační závislost je nevýznamná

$H_1 : \rho \neq 0$ zjištěná korelační závislost je vzhledem k datovému souboru významná

Testovací kritérium:

$$T = \frac{r}{\sqrt{1-r^2}} \cdot \sqrt{n-2} \quad (6)$$

Testovací kritérium má za platnosti hypotézy H_0 Studentovo rozdělení o $n-2$ stupních volnosti.

Kritická oblast:

$$W = \{T; |T| > t_{\alpha, n-2}\} \quad (7)$$

Kde $t_{\alpha, n-2}$ je kritická hodnota Studentova rozdělení pravděpodobnosti o $n-2$ stupních volnosti.

5.3 Vliv přímých zahraničních investic na vývoj regionálního HDP

Při hodnocení a porovnávání ekonomické úrovně regionů, je nejvýznamnějším ukazatelem hodnota HDP. V příloze D je uveden vývoj HDP v letech 2000 – 2011 v ČR a na úrovni krajů. V tabulce 5 je zachycen vývoj regionálního a národního HDP. Meziroční tempo růstu HDP je měřeno ve stálých cenách.

Tabulka 5: Meziroční tempo růstu HDP v letech 2000 – 2011

v %	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pardubický kraj	107,2	106,2	104,4	105,9	106,0	105,0	107,6	113,5	102,5	98,9	100,7	101,5
ČR	105,6	107,9	104,9	104,7	109,0	106,4	107,6	109,2	105,1	97,7	100,8	100,9

Zdroj: [25], vlastní výpočty

V roce 2006 došlo k nejvyššímu nárůstu HDP ve všech krajích. Od roku 2007 nastal zlom a prudké snižování tempa růstu, jak na úrovni kraje, tak i republiky. Tyto výsledky nejsou překvapivé. V roce 2007 vypukla ve Spojených státech amerických hypoteční krize, která se posléze změnila v krizi finanční. Tato krize zasáhla ČR v polovině roku 2008, projevila se především prudkým poklesem výkonu ekonomiky. Důsledky se projevily zejména v roce

2009, kdy se tempo růstu regionálního HDP dostalo až do záporných hodnot oproti roku 2008 (- 4,4 % v Pardubickém kraji). Průměrné tempo růstu HDP v letech 2000 - 2011 v Pardubickém kraji (4,95 %) je o 0,03 procentního bodu nižší než u národního HDP (4,98 %). V roce 2011 došlo v Pardubickém kraji k nárůstu HDP o 3,2 %, tento výsledek jej zařadil na třetí místo hned za Středočeský kraj (5,7 %) a Moravskoslezský kraj (3,7 %).

K zhodnocení vlivu PZI na regionální HDP byla ukazatelem zvolena přidaná hodnota vybraných podniků pod zahraniční kontrolou (dále PZK). PH je jedním z novějších ukazatelů a je v současnosti často zmiňována. Výhoda PH spočívá v tom, že zohledňuje nejen čistý provozní zisk, ale také celkové náklady na vlastní kapitál. V tabulce 6 je zachycen vývoj PH a podíl PH podniků pod zahraniční kontrolou na regionálním HDP v letech 2000 - 2011.

Tabulka 6: Podíl přidané hodnoty podniků pod zahraniční kontrolou na regionálním HDP

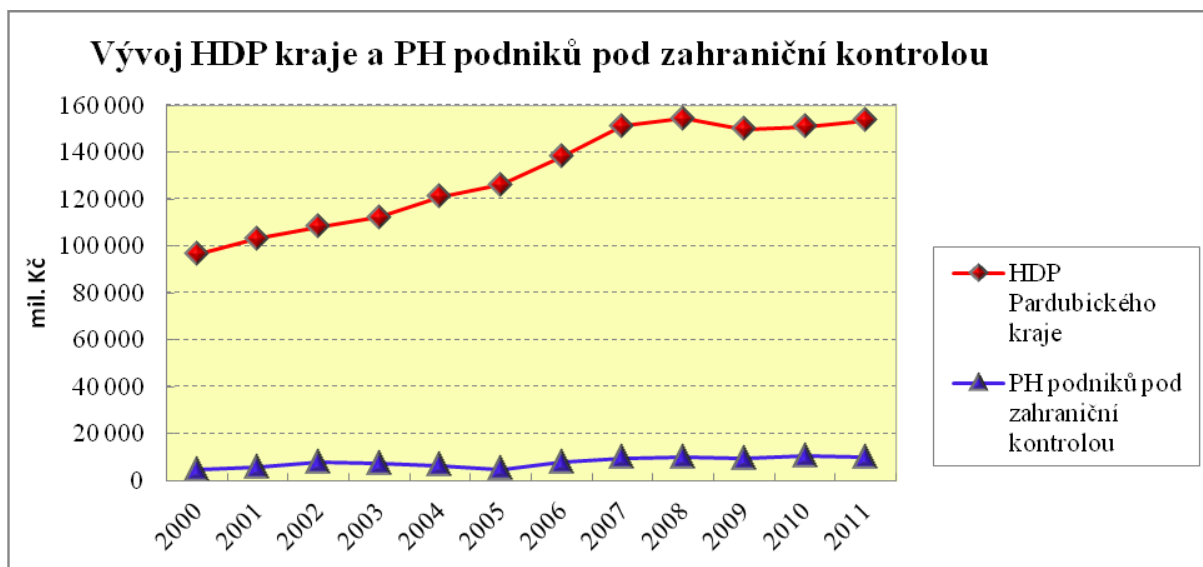
<i>mil. Kč</i>	2000	2001	2002	2003	2004	2005
HDP kraje	96 723	103 352	108 274	112 323	121 286	126 270
PZK	4 504	5 552	7 803	7 397	6 391	4 967
PZK/HDP	4,66	5,37	7,21	6,59	5,27	3,93

<i>mil. Kč</i>	2006	2007	2008	2009	2010	2011
HDP kraje	138 343	151 391	154 384	149 956	150 942	153 719
PZK	7 741	9 720	9 823	9 470	10 347	10 068
PZK/HDP	5,60	6,42	6,36	6,32	6,86	6,55

Zdroj: obchodní rejstřík, vlastní výpočty, [23]

Z tabulky 6 je zřejmé, že podíl PH podniků pod zahraniční kontrolou na regionálním HDP je velmi kolísavý. K významnému nárůstu došlo v roce 2002 o 1,84 %, v tomto roce byl také podíl PH vybraných podniků na tvorbě regionálního HDP nejvyšší. Tohoto výsledku bylo dosaženo především díky vytvořené PH společnosti Panasonic Automotive Systems Czech, která rok po svém vzniku vytvořila PH přes 2 mld. Kč. Na nejnižším podílu PZI na regionálním HDP v roce 2005 se promítlo zejména hospodaření společnosti Foxconn CZ, u které se PH snížila od minulého roku o 1,24 mld. Kč a za rok 2005 tak vytvořila PH 23,11 mil. Kč. V letech 2007 až 2011 je podíl PH podniků pod zahraniční kontrolou vyrovnaný, udržuje se v rozmezí 6,32 – 6,86 %. Průměrné roční tempo růstu HDP Pardubického kraje je 4,37 %, PH u vybraných podniků meziročně vzroste v průměru o 9,83 %.

Porovnání vývoje HDP Pardubického kraje a PH podniků pod zahraniční kontrolou je zachyceno v obrázku 8. Data za jednotlivé podniky jsou uvedeny v příloze C.

Obrázek 8: Vývoj HDP Pardubického kraje a PH podniků pod zahraniční kontrolou

Zdroj: [23], obchodní rejstřík

Při porovnání průběhu vývoje zkoumaných veličin v obrázku 8 lze sledovat jistou podobnost mezi růstem a poklesem těchto ukazatelů. Jestli závislost skutečně existuje, ukáže následující analýza:

- ◆ koeficient korelace HDP Pardubického kraje a PH podniků pod zahraniční kontrolou vyjadřuje **středně silnou závislost** (0,856833), která však nemusí ještě signalizovat vliv,
- ◆ regresní funkce obou závislostí:

regresní funkce vývoje HDP v Pardubickém kraji má tvar:

$$y_t = 92\,859,05 + 5\,803,262 * t$$

regresní funkce vývoje výše přidané hodnoty v podnicích pod zahraniční kontrolou

$$y_t = 4\,612,545 + 492,7238 * t$$

- ◆ koeficient korelace reziduí (0,285478) signalizuje **slabou pozitivní závislost** mezi oběma analyzovanými řadami.

Test koeficientu korelace:

H_0 : koeficient korelace je statisticky nevýznamný

H_1 : koeficient korelace řad je statisticky významný

Testovací kritérium: $T = 0,94196$ neleží v kritické oblasti, H_0 nezamítáme

Kritická hranice: 2,228139

Po provedení testu koeficientu korelace na hladině významnosti 5 %, bylo zjištěno, že koeficient korelace reziduí obou časových řad není statisticky významný. Vysoká hodnota koeficientu korelace vypočítaného z původních časových řad je projevem pouze zdánlivé korelace, ta je způsobena velmi podobným trendem zkoumaných řad.

Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že vybrané podniky provozující ekonomickou činnost v oblasti zpracovatelského průmyslu nemají významný vliv na tvorbu HDP Pardubického kraje.

5.4 Vliv PZI na zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu

Analýza vlivu PZI na zaměstnanost v Pardubickém kraji bude provedena ve vybraných oddílech zpracovatelského průmyslu. Vybrány byly oddíly, které v kraji mají dlouholetou tradici a zaměstnávají nejvíce pracovníků. Jedná se o zaměstnanost v podnicích, zabývajících se výrobou textilií a oděvů; pryžových a plastových výrobků; kovových konstrukcí a kovodělných výrobků; počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení. V následující tabulce 7 je zachycen vývoj zaměstnanosti v oblasti zpracovatelského průmyslu kraje v porovnání s vývojem zaměstnanosti ve vybraných podnicích pod zahraniční kontrolou.

Tabulka 7: Vývoj zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu v letech 2000 - 2011

osoby	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Kraj	41 800	40 687	42 779	48 502	47 906	46 929
PZK	16 381	16 632	16 768	17 686	18 146	17 765
PZK/kraj	39,19	40,88	39,20	36,46	37,88	37,86

osoby	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kraj	45 973	48 482	50 016	41 879	41 202	42 511
PZK	18 949	20 361	20 770	17 247	17 675	19 250
PZK/kraj	41,22	42,00	41,53	41,18	42,90	45,28

Zdroj: [23], obchodní rejstřík, vlastní výpočty

Počet zaměstnanců ve zpracovatelském průmyslu v Pardubickém kraji mezi lety 2000 a 2011 vzrostl o 711 osob, tedy o 1,7 %. U podniků pod zahraniční kontrolou se ve stejném období zvýšil počet pracovních míst o 2 869 osob, což představuje 17,5 %

od roku 2000. Tyto výsledky signalizují vzrůstající vliv zahraničních investorů v tomto pro kraj velmi důležitém sektoru. Nejvíce pracovníků je zaměstnáno ve výrobě počítačů, elektronických a optických přístrojů, elektrických zařízení a ve výrobě motorových vozidel.

5.4.1 Výroba oděvů a textilií

Textilní a oděvní průmysl je v Pardubickém kraji zastoupen převážně v okrese Ústí nad Orlicí. V oblasti textilního a oděvního průmyslu zastávají PZI významnou roli, ve sledovaném období podíl zaměstnanců činil v průměru 34,15 %. Konkrétní údaje o vývoji zaměstnanosti v tomto odvětví jsou uvedeny v tabulce 8.

Tabulka 8: Zaměstnaní v textilním a oděvním průmyslu v kraji a podnicích pod zahraniční kontrolou

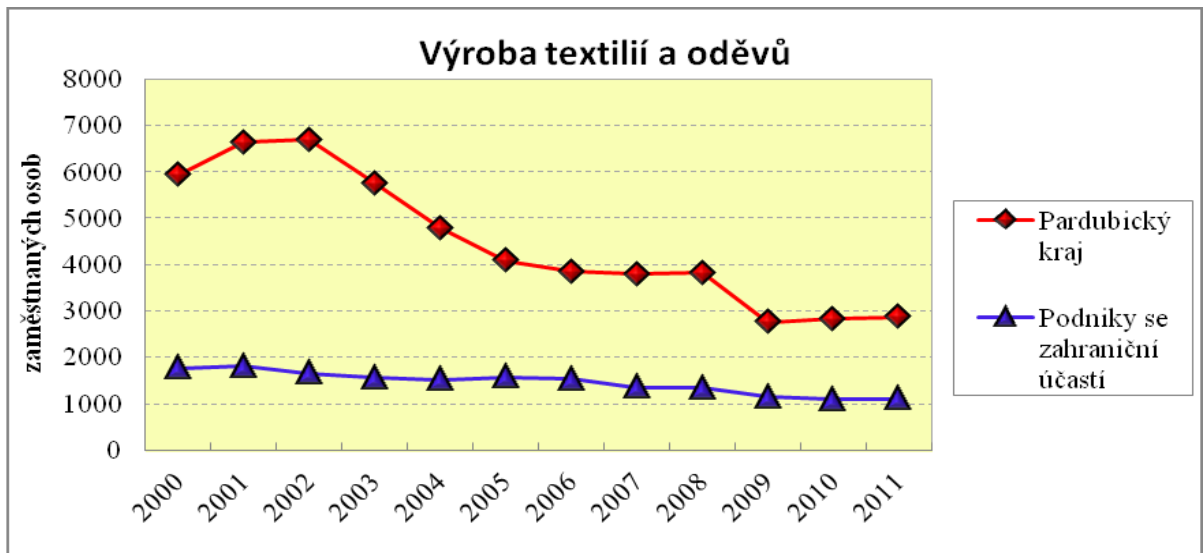
osoby	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Kraj	5935	6648	6704	5766	4791	4086
PZK	1780	1816	1659	1571	1528	1585
PZK/Kraj	29,99	27,32	24,75	27,25	31,89	38,79

osoby	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kraj	3855	3806	3830	2767	2838	2879
PZK	1543	1357	1342	1151	1101	1113
PZK/Kraj	40,03	35,65	35,04	41,60	38,79	38,66

Zdroj: [23], obchodní rejstřík, vlastní výpočty

V pardubickém kraji je textilní a oděvní průmysl na ústupu. Od roku 2000 do roku 2011 klesl počet zaměstnanců této oblasti o 3 056 osob, což představuje 51,49 %. Meziroční pokles činí 5,23 %. Podniky pod zahraniční kontrolou mají v počtu zaměstnanců také klesající trend. Počet zaměstnanců se ve sledovaném období snížil o 667 osob, to představuje průměrný roční pokles o 4,02 %. Od roku 2000 nebyl založen žádný podnik pod zahraniční kontrolou, který by jako hlavní činnost uváděl výrobu textilií nebo oděvů.

V obrázku 9 je graficky znázorněn vývoj zaměstnanosti doplněný o křivky trendů. Následující analýza prokáže, zda mají podniky pod zahraniční kontrolou vliv na zaměstnanost v textilním a oděvním průmyslu kraje.

Obrázek 9: Vývoj počtu zaměstnaných v textilním a oděvním průmyslu

Zdroj: [23], obchodní rejstřík

◆ koeficient korelace počtu zaměstnanců Pardubického kraje a počtu zaměstnanců v podnicích pod zahraniční kontrolou vyjadřuje **silnou závislost** (0,900105), která však nemusí ještě signalizovat vliv,

◆ regresní funkce obou závislostí:

regresní funkce vývoje počtu zaměstnaných v oboru výroby textilií a oděvů v kraji

$$y_t = 6\,954,152 - 378,78 * t$$

regresní funkce vývoje počtu zaměstnanců v podnicích pod zahraniční kontrolou

$$y_t = 1\,894,621 - 66,5315 * t$$

◆ koeficient korelace reziduí (-0,11975) signalizuje **slabou negativní závislost** mezi oběma analyzovanými řadami.

Test koeficientu korelace:

H_0 : koeficient korelace je statisticky nevýznamný

H_1 : koeficient korelace řad je statisticky významný

Testovací kritérium: $T = -0,38142$ neleží v kritické oblasti, H_0 nezamítáme

Kritická hranice: 2,228139

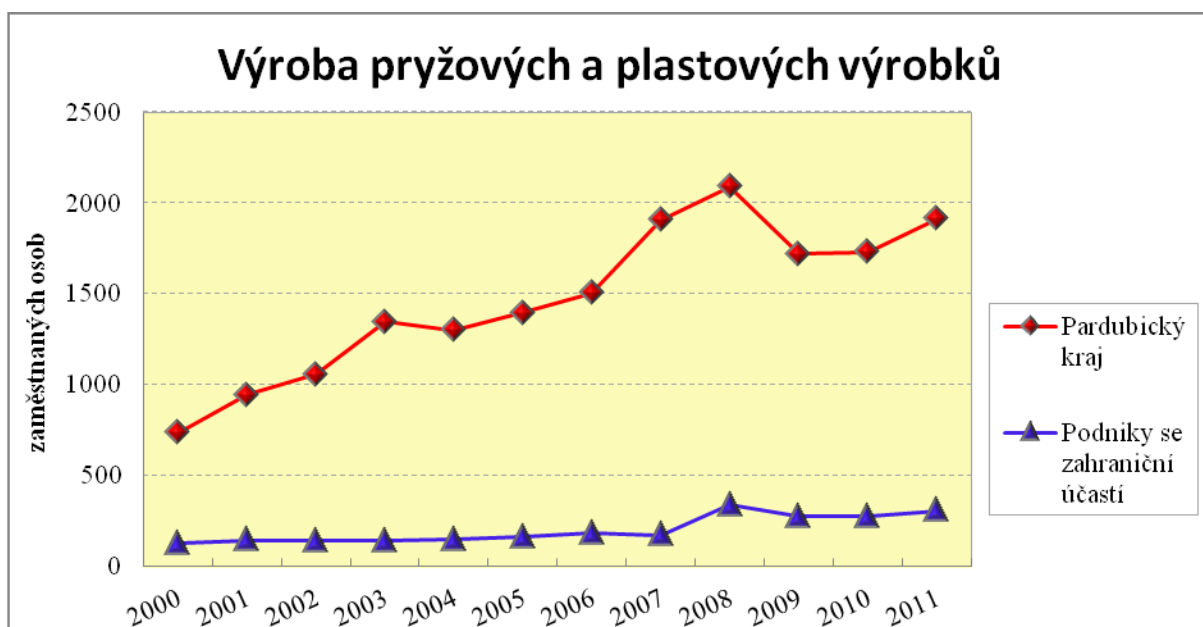
Po provedení testu koeficientu korelace na hladině významnosti 5 %, bylo zjištěno, že koeficient korelace reziduí obou časových řad není statisticky významný. Vysoká hodnota

koeficientu korelace vypočítaného z původních časových řad je projevem pouze zdánlivé korelace, ta je způsobena velmi podobným trendem zkoumaných řad.

Z výsledků provedené analýzy vyplývá, že vybrané podniky nemají významný vliv na zaměstnanost kraje v oblasti textilního a oděvního průmyslu.

5.4.2 Výroba pryžových a plastových výrobků

Tento obor zpracovatelského průmyslu je v Pardubickém kraji na vzestupu. Počet zaměstnanců se zvýšil z původních 735 pracovníků v roce 2000 na 1914 osob v roce 2011. Roční průměrné tempo růstu zaměstnanosti je 9,93 %. Průměrné tempo růstu v podnicích pod zahraniční kontrolou činí 10,94 %. Přehled vývoje zaměstnanosti u podniků zabývajících se výrobou pryžových a plastových výrobků nabízí obrázek 10.

Obrázek 10: Vývoj zaměstnanosti ve výrobě pryžových a plastových výrobků

Zdroj: [23], obchodní rejstřík

Křivka vývoje zaměstnanosti v Pardubickém kraji dokazuje, že výroba pryžových a plastových výrobků je pro kraj skutečně perspektivním oborem. Výrobu těchto produktů zajišťují především společnosti v českém vlastnictví. Podniky pod zahraniční kontrolou se na zaměstnanosti kraje podílí v průměru pouze 13,63 %. Zda mají podniky pod zahraniční kontrolou vliv na zaměstnanost v tomto oboru, prokáže následující analýza:

- ◆ koeficient korelace počtu zaměstnanců Pardubického kraje a počtu zaměstnanců v podnicích pod zahraniční kontrolou vyjadřuje **silnou závislost** (0,822125), která však nemusí ještě signalizovat vliv,

- ◆ regresní funkce obou závislostí:

regresní funkce vývoje počtu zaměstnaných v oboru výroby pryžových a plastových výrobků v kraji

$$y_t = 780,9545 + 106,1224 * t$$

regresní funkce vývoje počtu zaměstnanců v podnicích pod zahraniční kontrolou

$$y_t = 82,56061 + 18,04196 * t$$

- ◆ koeficient korelace reziduí (0,1526) signalizuje **slabou negativní závislost** mezi oběma analyzovanými řadami.

Test koeficientu korelace:

H₀: koeficient korelace je statisticky nevýznamný

H₁: koeficient korelace řad je statisticky významný

Testovací kritérium: T = 0,48823 neleží v kritické oblasti, H₀ nezamítáme

Kritická hranice: 2,228139

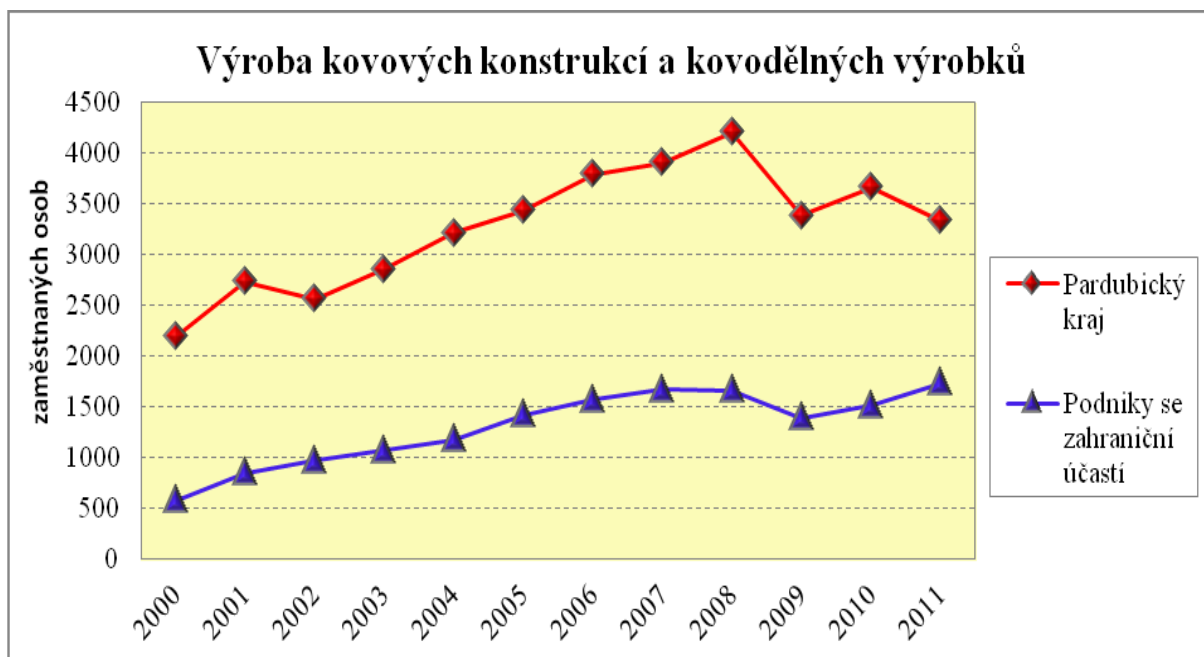
Po provedení testu koeficientu korelace na hladině významnosti 5 %, bylo zjištěno, že koeficient korelace reziduí obou časových řad není statisticky významný. Vysoká hodnota koeficientu korelace vypočítaného z původních časových řad je tedy opět projevem pouze zdánlivé korelace, ta je způsobena velmi podobným trendem zkoumaných řad.

Z výsledků provedené analýzy vyplývá, že vybrané podniky nemají vliv na zaměstnanost kraje v oblasti výroby pryžových a plastových řad.

5.4.3 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků

Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků má v Pardubickém kraji mnohaletou tradici, podniky zabývající se touto produkcí jsou soustředěny převážně v okrese Ústí nad Orlicí. Ve zpracovatelském průmyslu se výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků umístila na třetím místě počtem zaměstnaných v Pardubickém kraji. Mezi lety 2000 a 2011 stoupl počet pracovníků o 1 142 osob, což je meziroční nárůst v průměru o 4,55 %. Průměrné roční tempo růstu u podniků pod zahraniční kontrolou dosahuje 11,49 %.

Zastoupení zahraničních firem v této oblasti je výrazné. Zatímco v roce 2000 činil podíl zaměstnaných ve vybraných podnicích na zaměstnaných v Pardubickém kraji 26,22 %, v roce 2011 je v podnicích pod zahraniční kontrolou zaměstnáno 52,05 % zaměstnanců této oblasti zpracovatelského průmyslu. Vývoj počtu zaměstnanců v letech 2000 - 2011 je zachycen v obrázku 11.

Obrázek 11: Vývoj zaměstnanosti ve výrobě kovových konstrukcí a kovodělných výrobků

Zdroj: [23], obchodní rejstřík

Při porovnání vývoje počtu zaměstnanců v oblasti výroby kovových konstrukcí a kovodělných výrobků lze sledovat jistou závislost. Zda závislost skutečně existuje, prokáže následující analýza:

- ◆ koeficient korelace počtu zaměstnanců Pardubického kraje a počtu zaměstnanců v podnicích pod zahraniční kontrolou vyjadřuje **silnou závislost** (0,917416), která však nemusí ještě signalizovat vliv,
- ◆ regresní funkce obou závislostí:

regresní funkce vývoje počtu zaměstnaných v oboru výroby kovových konstrukcí a kovodělných výrobků v kraji

$$y_t = 2\,459\,409 + 125\,3986 * t$$

regresní funkce vývoje počtu zaměstnanců v podnicích pod zahraniční kontrolou

$$y_t = 701\,9091 + 92\,01399 * t$$

- ◆ koeficient korelace reziduí (0,81545) signalizuje **silnou korelační závislost** mezi oběma analyzovanými řadami.

Test koeficientu korelace:

H_0 : koeficient korelace je statisticky nevýznamný

H_1 : koeficient korelace řad je statisticky významný

Testovací kritérium: $T = 4,454998$ leží v kritické oblasti, H_0 zamítáme

Kritická hranice: 2,228139

Při testu koeficientu korelace reziduí obou časových řad na hladině významnosti 5 % bylo zjištěno, že se testovací kritérium nachází v kritické oblasti, a tudíž je možno tvrdit, že je statisticky významný.

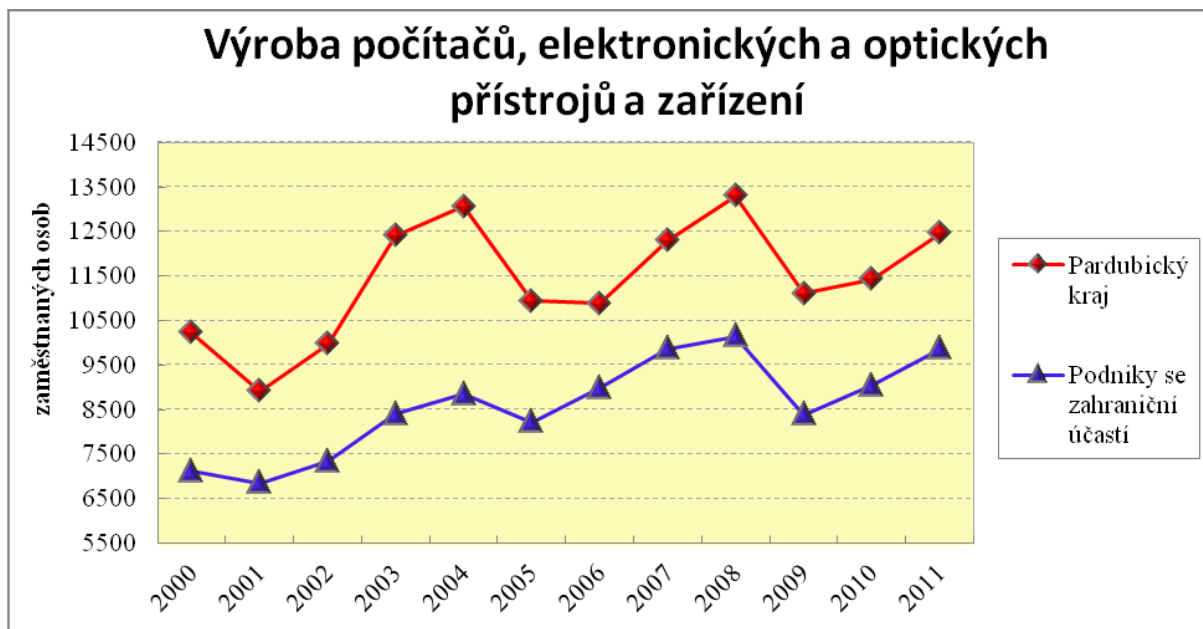
Tímto bylo prokázáno, že zaměstnanost v podnicích pod zahraniční kontrolou v tomto oboru významně ovlivňuje zaměstnanost kraje v oblasti výroby kovových konstrukcí a kovodělných výrobků a má podstatný význam v ekonomickém vývoji Pardubického kraje.

5.4.4 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení

V oblasti výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení v roce 2011 pracovala celkem jedna třetina všech zaměstnaných ve zpracovatelském průmyslu kraje. Ve sledovaném období vzrostl počet zaměstnaných v této oblasti o 2 245 osob, průměrné roční tempo růstu dosahuje 2,6 %. Podíl zaměstnaných v podnicích pod zahraniční kontrolou na celkovém počtu zaměstnaných kraje v tomto oboru je v průměru 30,14 %. Počet zaměstnanců u vybraných podniků se zahraniční účastí se od roku 2000 do roku 2011 zvýšil o 4 187 osob, což představuje nárůst o 857,14 %. Tento zřetelný nárůst je především důsledkem vstupu společnosti FOXCONN CZ v roce 2000, která v roce 2011 zaměstnávala 3 247 lidí. Také další společnosti, které do Pardubického kraje vstoupily ve sledovaném období (Foxconn Global Services Division a Panasonic Automotive Systems Czech), mají na prudkém nárůstu zaměstnanosti v tomto odvětví výrazný podíl, vytvořily celkem 1 240 nových pracovních míst. Průměrné roční tempo zaměstnanosti u zahraničních podniků je 28,03 %.

Celkový nárůst zaměstnaných (o 2 245 osob) a nárůst zaměstnaných v podnicích pod zahraniční kontrolou (o 2 752 osob) ukazuje na skutečnost, že v oblasti výroby počítačů,

elektronických a optických přístrojů lépe prosperují podniky pod zahraniční kontrolou, zatímco podniky v českém vlastnictví upadají. Vývoj zaměstnanosti v tomto oboru zpracovatelského průmyslu je znázorněn v obrázku 12.

Obrázek 12: Vývoj zaměstnanosti ve výrobě počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení

Zdroj: [23], obchodní rejstřík

Z obrázku 12 je patrné, že v oblasti výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů má zaměstnanost v Pardubickém kraji i ve vybraných podnicích pod zahraniční kontrolou velmi podobný vývoj.

Zda existuje souvislost mezi zaměstnaností kraje a podniků pod zahraniční kontrolou v této oblasti ukáže následující analýza:

- ◆ koeficient korelace počtu zaměstnanců Pardubického kraje a počtu zaměstnanců v podnicích pod zahraniční kontrolou vyjadřuje **silnou závislost** (0,849974), která však nemusí ještě signalizovat vliv,

- ◆ regresní funkce obou závislostí:

regresní funkce vývoje počtu zaměstnaných v oboru výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení v kraji

$$y_t = 10\,113,18 + 200,2797 * t$$

regresní funkce vývoje počtu zaměstnanců v podnicích pod zahraniční kontrolou

$$y_t = 6\,998,3 + 244,46 * t$$

- ◆ koeficient korelace reziduí (0,830457) signalizuje **silnou korelační závislost** mezi oběma analyzovanými řadami.

Test koeficientu korelace:

H_0 : koeficient korelace je statisticky nevýznamný

H_1 : koeficient korelace řad je statisticky významný

Testovací kritérium: $T = 4,714086$ leží v kritické oblasti, H_0 zamítáme

Kritická hranice: 2,228139

Při testu koeficientu korelace reziduí obou časových řad na hladině významnosti 5 % bylo zjištěno, že se testovací kritérium nachází v kritické oblasti, a tudíž je možno tvrdit, že je statisticky významný.

Provedením testu koeficientu korelace na hladině významnosti 5 % bylo prokázáno, že zaměstnanost v podnicích pod zahraniční kontrolou v tomto oboru významně ovlivňuje zaměstnanost v této oblasti zpracovatelského průmyslu Pardubického kraje a mají podstatný význam pro ekonomický rozvoj Pardubického kraje.

6 Dopady PZI na strukturu zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu

Dopady vybraných podniků pod zahraniční kontrolou na změnu struktury zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu Pardubického kraje budou hodnoceny mezi lety 2000 až 2011. V následujícím obrázku 13 je zachycena struktura zaměstnanosti v jednotlivých segmentech zpracovatelského průmyslu v Pardubickém kraji v roce 2000. ČSU vede údaje o podnicích, které zaměstnávají 100 a více pracovníků.

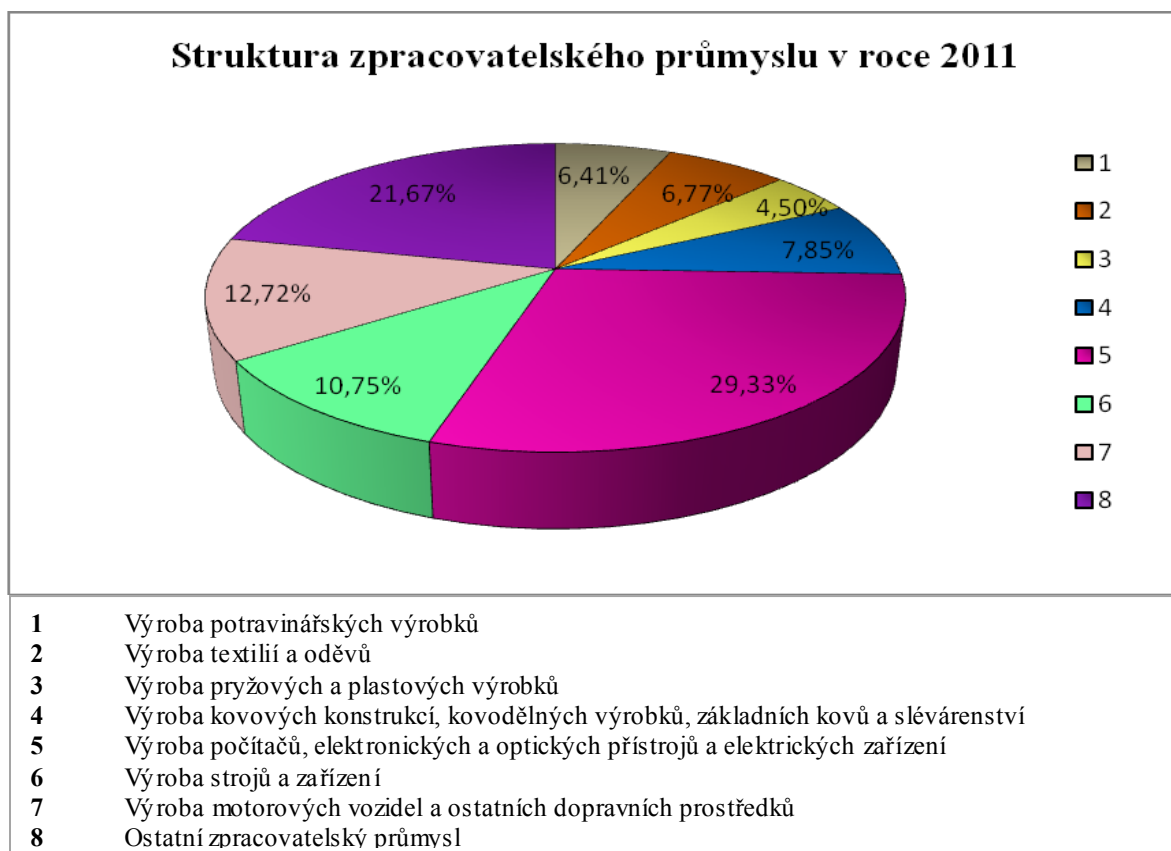

Obrázek 13: Struktura zpracovatelského průmyslu dle počtu zaměstnaných v roce 2000

Zdroj: [23]

Z obrázku 13 je patrné, že v roce 2000 bylo nejvíce pracovníků zpracovatelského průmyslu evidováno ve výrobě počítačů, elektronických a optických přístrojů a elektrických zařízení. Druhým nejvýznamnějším odvětvím, z hlediska počtu zaměstnanců, byla výroba strojů a zařízení. Dalšími důležitými odvětvími byly výroba motorových vozidel a výroba potravinářských výrobků.

Jak se změnila struktura zpracovatelského průmyslu Pardubického kraje v letech 2000 až 2011, dle počtu zaměstnaných, vyjadřuje obrázek 14.

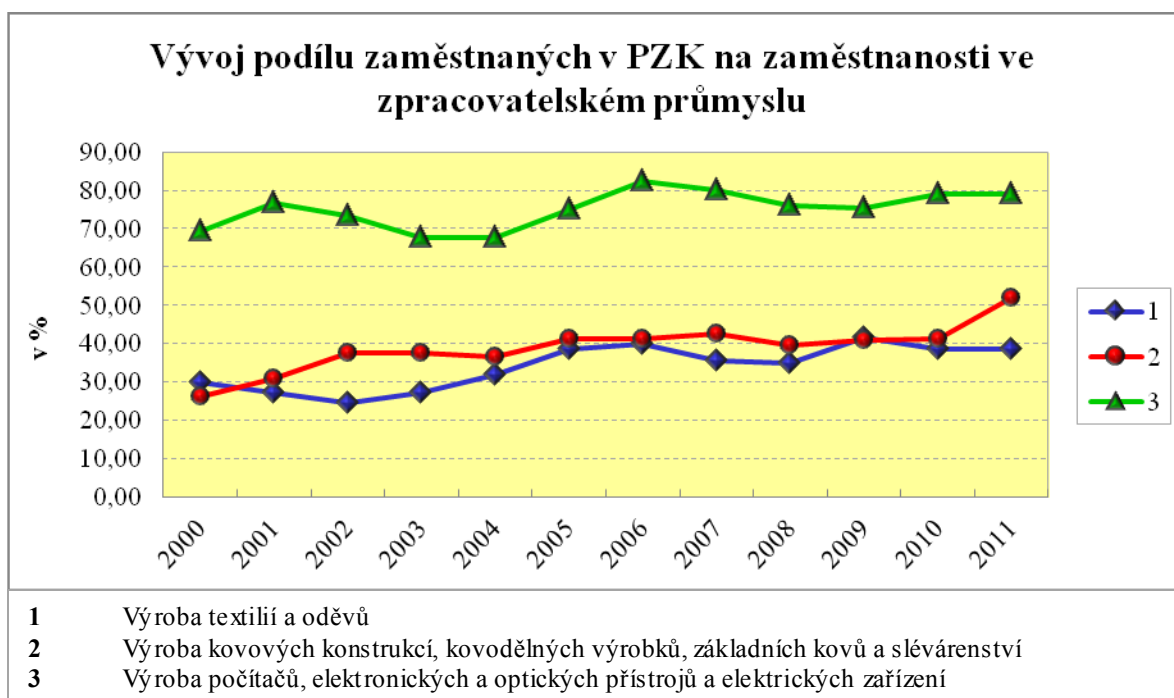

Obrázek 14: Struktura zpracovatelského průmyslu dle počtu zaměstnaných v roce 2011

Zdroj: [23]

Z obrázku 14 vyplývá, že se podíl zaměstnaných v jednotlivých odvětvích zpracovatelského průmyslu změnil. Od roku 2000 výrazně posílila výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a elektrických zařízení. Do popředí se dostala výroba motorových vozidel, která se posunula ze čtvrtého místa v roce 2000 na druhé místo v roce 2011. Rapidně se snížil podíl zaměstnaných ve výrobě strojů a zařízení, toto odvětví se posunulo až na třetí místo. Od roku 2000 výrazně ustupuje textilní a oděvní průmysl v kraji. Naopak u výroby pryžových a plastových výrobků počet zaměstnaných lze sledovat postupný růst.

Z obrázku 15 lze vyčíst vývoj podílu PZK na celkové zaměstnanosti ve třech odvětvích. Z výsledků provedené analýzy v kapitole 5 a na základě vývoje podílu zaměstnaných v zahraničních společnostech a kraji budou následně hodnoceny dopady těchto podniků, potažmo PZI na rozvoj regionu.

Obrázek 15: Vývoj podílu zaměstnaných v PZK a vybraných odvětvích

Zdroj: [23], obchodní rejstřík, vlastní výpočty

V obrázku 15 je zřetelně patrný zvyšující se podíl zaměstnaných v PZK na celkovém počtu zaměstnaných v jednotlivých segmentech. V následujících odstavcích budou jednotlivá vybraná odvětví postupně blíže analyzována.

Odvětví výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů je pro Pardubický kraj z hlediska zaměstnanosti klíčové. Právě zde je zaměstnáno nejvíce pracovníků ze zpracovatelského průmyslu. Ve sledovaném období zde působí sedm vybraných zahraničních investorů, z nichž v roce 2011 dva zaměstnávali přes 3 000 pracovníků a jeden přes 1 700 osob. Také statistickými metodami bylo prokázáno, že podniky pod zahraniční kontrolou mají významný vliv na zaměstnanost v tomto odvětví v Pardubickém kraji.

V oblasti výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů a elektrických zařízení bylo v kraji v roce 2000 zaměstnáno 10 224 zaměstnanců, z toho vybrané PZK zaměstnávaly 7 114 osob. Do roku 2011 se jejich počet v kraji zvýšil na 12 469 osob a u vybraných PZK na 9 866 zaměstnanců. Průměrné meziroční tempo růstu zaměstnanosti kraje v tomto odvětví je 2,6 %, u vybraných podniků roste meziročně zaměstnanost v průměru o 3,42 %. Nejvyššího podílu (82,52 %) na celkovém počtu zaměstnaných kraje v tomto oboru dosáhly vybrané PZK v roce 2006. Zatímco tento rok klesl počet zaměstnaných v kraji o 56 zaměstnanců, všechny

vybrané podniky zvýšily počet svých zaměstnaných, počet zaměstnanců se u PZK zvýšil o 759 pracovníků.

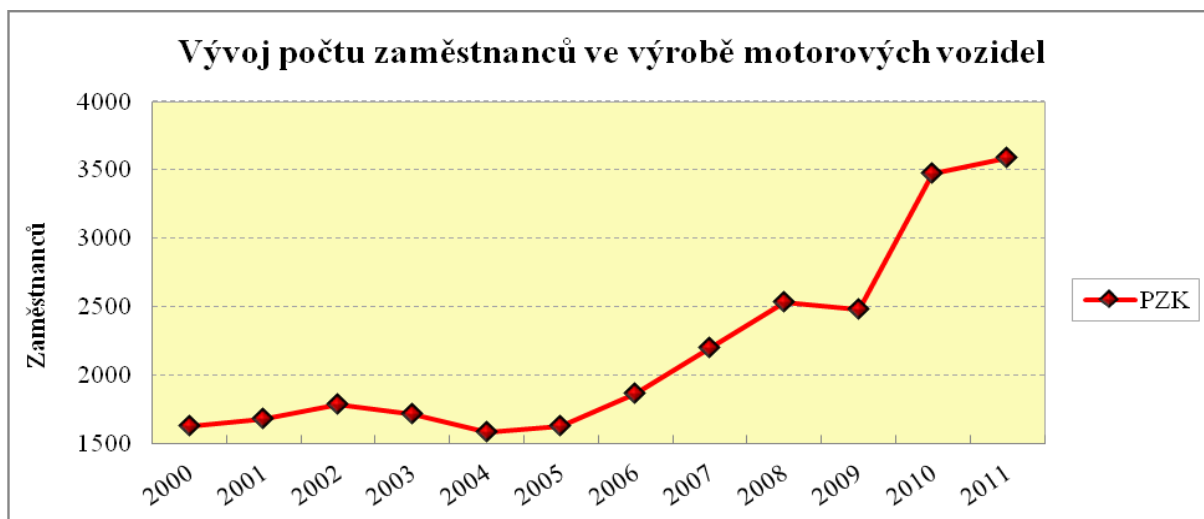
Na základě provedené analýzy i sledování vývoje zaměstnanosti v odvětví lze konstatovat, že vybrané podniky v oblasti výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů, významně ovlivňují zaměstnanost v Pardubickém kraji, jsou stabilnější a zaměstnanost u nich roste rychleji, než je průměrný meziroční růst zaměstnanosti v oboru. Negativně pro rozvoj regionu lze hodnotit úzkou vazbu zahraničních zaměstnavatelů na svou mateřskou firmu, ve které probíhá výzkum a vývoj nových technologií a již hotové jsou do dceřiných společností dodávány. Dalším velkým problémem je vysoké procento agenturních zaměstnanců, které zahraniční společnosti (zejména FOXCONN CZ a Panasonic Automotive Systems Czech) zaměstnávají.

I v odvětví výroby kovových konstrukcí a kovodělných výrobků má zaměstnanost ve sledovaném období rostoucí tendenci. Analýzou bylo prokázáno, že podniky pod zahraniční kontrolou mají významný vliv na celkovou zaměstnanost v tomto segmentu zpracovatelského průmyslu kraje. V Pardubickém kraji působí osm vybraných podniků pod zahraniční kontrolou. Zatímco ve sledovaném období vzrostl počet zaměstnanců v tomto odvětví v kraji o 1 142 osob (o 52,1 %), u vybraných zahraničních zaměstnavatelů se počet pracovníků zvýšil o 1 161 osob (o 301,9 %) a podíl zaměstnaných v PZK v roce 2011 činil 52 % zaměstnanců kraje. I v tomto odvětví je možné na základě vývoje zaměstnanosti sledovat vyšší stabilitu zahraničních podniků. Výroba kovových konstrukcí a kovodělných se lokalizuje především v okrese Ústí nad Orlicí, kde má tento obor dlouhou tradici a také řadu škol, které jsou zaměřeny pro přípravu odborníků v oblasti strojírenství. Právě množství a kvalita lidských zdrojů v tomto oboru je pro zahraniční investory jedním z určujících faktorů pro vstup do regionu.

Na základě dostupných dat je možné konstatovat, že odvětví výroby textilií a oděvů je v kraji i přes svou dlouholetou tradici v recesi. Ve sledovaném období klesl počet zaměstnanců o více než 50 %. Příčiny ústupu textilního průmyslu lze sledovat především v nástupu asijských výrobců, kteří na trh dodávají textilní zboží za velice nízké ceny, kterým tuzemští výrobci nemohou v žádném případě konkurovat, protože by se jim nepokryly ani výrobní náklady. V obrázku 15 je vidět že, ačkoli zaměstnanost v tomto oboru strmě klesá, podíl zaměstnanosti vybraných podniků na celkovém počtu zaměstnaných v odvětví je

stabilní. Z provedené analýzy i z vývoje podílu na zaměstnanosti lze usuzovat, že i když u vybraných PZK klesá počet zaměstnanců, není to hlavní důvod regionálního poklesu zaměstnanosti v textilním a oděvním průmyslu. Tento pokles způsobují hlavně krachující podniky v českém vlastnictví. Z výše uvedeného lze konstatovat, že PZI mají v textilním a oděvním průmyslu veskrze pozitivní dopady.

Daším odvětvím zpracovatelského průmyslu, kde hrají PZI důležitou roli je výroba motorových vozidel. Pro toto odvětví nelze zpracovat korektní analýzu, protože po přechodu na novou klasifikaci CZ NACE, nejsou dostupná úplná data o počtu zaměstnanců v tomto odvětví. Hodnocení tohoto segmentu bude tedy provedeno pouze na základě vývoje počtu zaměstnanců vybraných PZK (obrázek 16).

Obrázek 16: Vývoj počtu zaměstnanců u vybraných PZK ve výrobě motorových vozidel

Zdroj: obchodní rejstřík, vlastní výpočty

Z obrázku 16 je možné vyčíst, k jak prudkému nárůstu počtu zaměstnanců ve sledovaném období došlo. Do vybraných podniků pod zahraniční kontrolou bylo zařazeno pět společností pod zahraniční kontrolou, které na území Pardubického kraje působí. Hlavním investorem v této oblasti je společnost Iveco Czech Republic (dříve Karosa), v současnosti vlastní zahraniční investor podíl ve výši 97,98 %. Tato společnost je pro rozvoj regionu prospěšná. Zaměstnává téměř 2 000 pracovníků, jejich roční produktivita práce je více než 1,7 mil. Kč a vytvořená PH společnosti v roce 2011 činila 2,2 mld. Kč, navíc společnost investuje velice vysoké částky do výzkumu a vývoje (např. v roce 2011 tyto výdaje představovaly 203,3 mil. Kč). U ostatních vybraných společností je situace poněkud jiná, tyto společnosti mají silné vazby na svou mateřskou společnost, ve které probíhá výzkum a vývoj nových

technologií. Navíc zaměstnávají velké procento agenturních zaměstnanců, kteří pro ně představují levnou pracovní sílu. U těchto společností existuje hrozba, že při výhodnějších podmínkách v jiné zemi, přesunou svou činnost jinam.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo zpracování přehledu struktury a vývoje PZI v regionech ČR, analýza PZI ve vybraném regionu a analýza dopadů těchto investic na regionální rozvojový potenciál a rozvoj samotný. K dosažení tohoto cíle byly nejprve vymezeny PZI na teoretické úrovni, sledován vývoj a struktura PZI v ČR a v jednotlivých krajích. Byla vymezena pozice Pardubického kraje, na který je tato práce zaměřena, v porovnání s ostatními regiony ČR. Samotná analýza byla zaměřena na zkoumání vlivu PZI na regionální HDP a na zaměstnanost ve vybraných segmentech zpracovatelského průmyslu. Dopady PZI na ekonomický rozvoj regionu byly hodnoceny na základě provedené analýzy a s přihlédnutím na charakter vybraných podniků pod zahraniční kontrolou v jednotlivých odvětvích.

V České republice je problematika PZI řešena od 90. let 20. století, kdy se dříve centrálně plánovaná ekonomika transformovala na ekonomiku tržní. PZI sloužily jako motor pro nastartování ekonomického růstu a přinášely další pozitivní efekty. Ačkoli není možné popřít kladné dopady na republikovou i regionální ekonomiku, postupem času bylo možné sledovat i další negativní stránky PZI. Bylo vypracováno mnoho studií, ve kterých se ekonomové snažili prokázat jaký skutečný vliv PZI na hospodářství mají. Na základě těchto výzkumů lze konstatovat, že ačkoli PZI provázejí také negativní vlivy, pozitivní stránky přece jen převažují. Proto se vlády snaží přilákat pozornost zahraničních investorů různými systémy investičních pobídek.

Stát může investory zvýhodnit více způsoby: přímou formou, nepřímou formou anebo jejich kombinací. Investiční pobídky přímou formou spočívají ve finanční podpoře pro investory zejména na investiční výstavbu nebo rozšíření již zavedené společnosti, tvorbu nových pracovních míst a rekvalifikaci pracovníků, na nákup strojů, atd. Nepřímá podpora zahrnuje různé druhy úlev především daňových, celních a legislativních. V ČR byla na podporu přílivu zahraničních investic zřízena agentura CzechInvest. Tato agentura s investory spolupracuje a pomáhá od samého počátku jejich rozhodování vstoupit do ČR, ale poskytuje investorům také následnou péči.

Stav PZI v ČR a v jejích krajích má rostoucí trend. Více než polovina celkového objemu PZI je umístěna v Hlavním městě Praze, v ostatních krajích je rozdělení velmi nerovnoměrné. Při hodnocení objemu PZI mezi kraji ČR se Pardubický kraj umístil až na devátém místě.

Nejatraktivnějším odvětvím pro investory je zpracovatelský průmysl, objem investic v tomto oboru činí jednu třetinu z celkového stavu PZI. Nejvýznamnějšími investory jsou Nizozemí, Německo, Rakousko a Švýcarsko.

Při komparaci s ostatními regiony se kraj, ve zvolených ukazatelích v roce 2012, lze kraj hodnotit spíše jako podprůměrný. V podílu kraje na tvorbě HDP se kraj umístil až na 12. místě. Předposlední místo obsadil ve výši průměrné mzdy a produktivity práce na jednoho zaměstnaného. Při hodnocení dle objemu PZI se kraj zařadil na deváté místo. Lepších výsledků Pardubický kraj dosáhl při porovnávání na základě míry registrované nezaměstnanosti a výdajů na VaV, kde se kraj umístil na šestém a sedmém místě.

V Pardubickém kraji působí nejvíce zahraničních společností ve zpracovatelském průmyslu. Nejčastěji podnikají ve výrobě počítačů, elektrických přístrojů, elektroniky, textilií, motorových vozidel a především strojírenství. Z teritoriálního hlediska nejvíce PZI do Pardubického kraje přichází z Německa, Rakouska, Švýcarska, Nizozemí a Francie.

Samotná analýza vlivu PZI měla zjistit, zda PZI mají vliv na regionální HDP a na zaměstnanost ve vybraných segmentech zpracovatelského průmyslu. Vliv byl hodnocen mezi lety 2000 – 2011. PZI reprezentovaly vybrané podniky pod zahraniční kontrolou, které provozují hlavní ekonomickou činnost ve zpracovatelském průmyslu, mají sídlo na území Pardubického kraje a zaměstnávají sto a více zaměstnanců. Do výběru bylo zařazeno 31 podniků pod zahraniční kontrolou. Ze statistických metod se pro tento typ analýzy jevil nejvíce vhodný test korelace časových řad.

První zkoumanou oblastí byl vliv PZI na regionální HDP. K prokázání vlivu PZI byla použita PH vybraných 31 podniků pod zahraniční kontrolou, které vykonávají ekonomickou činnost ve zpracovatelském průmyslu. Ač bylo možné sledovat jistou podobnost mezi růstem a poklesem sledovaných ukazatelů, statistické metody prokázaly, že vybrané podniky nemají významný vliv na vývoj HDP Pardubického kraje.

Ze zpracovatelského průmyslu byly vybrány segmenty, které mají v kraji dlouholetou tradici a zaměstnávají nejvíce pracovníků. Analýza byla provedena u podniků zabývajících se výrobou textilií a oděvů; pryžových a plastových výrobků; kovových konstrukcí a kovodělných výrobků; počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení.

Nejprve byl zkoumán vliv v oblasti textilního a oděvního průmyslu v Pardubickém kraji. Na základě dostupných dat je možné konstatovat, že toto odvětví je v kraji i přes svou dlouholetou tradici v recesi. Ve sledovaném období klesl počet zaměstnanců o více než 50 %. Od roku 2000 do tohoto odvětví nevstoupil žádný zahraniční investor. Přesto však bylo analýzou prokázáno, že podniky pod zahraniční kontrolou nemají významný vliv na pokles zaměstnanosti v textilním a oděvním průmyslu kraje.

Výroba pryžových a plastových výrobků má vzhledem k vývoji zaměstnanosti pro kraj významný růstový potenciál. Ve sledovaném období zde vzrostla zaměstnanost o 260,4 %. Přestože se odvětví pozitivně rozvíjí, podnikají zde pouze dva zahraniční investoři, kteří na základě výše provedené statistické analýzy nemají významný vliv na zaměstnanost podniků vyrábějících pryžové a plastové výrobky v Pardubickém kraji.

Třetí zkoumanou oblastí zpracovatelského průmyslu byla výroba kovových a kovodělných výrobků Pardubického kraje. I v tomto odvětví ve sledovaném období měla zaměstnanost rostoucí tendenci. Působí zde osm významných podniků pod zahraniční kontrolou. U zahraničních zaměstnavatelů vzrostl počet pracovníků o více než 300 %. Na základě provedené analýzy bylo prokázáno, že podniky pod zahraniční kontrolou mají významný vliv na celkovou zaměstnanost v tomto segmentu zpracovatelského průmyslu kraje.

Poslední zkoumanou oblastí byla výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů. Toto odvětví je pro Pardubický kraj z hlediska zaměstnanosti klíčové. Právě zde je zaměstnáno nejvíce pracovníků ze zpracovatelského průmyslu. Ve sledovaném období zde působilo sedm zahraničních investorů, z nichž v roce 2011 dva zaměstnávali přes 3 000 pracovníků a jeden přes 1 700 osob. Také statistickými metodami bylo prokázáno, že podniky pod zahraniční kontrolou mají významný vliv na zaměstnanost v tomto odvětví v Pardubickém kraji.

Při hodnocení dopadů PZI na strukturu zpracovatelského průmyslu je možné konstatovat, že jsou spíše pozitivní. Podniky pod zahraniční kontrolou jsou stabilnější, zvyšuje se u nich zaměstnanost rychleji, zaměstnanci pobírají vyšší průměrnou mzdu. Zahraniční podniky mají za sebou většinou finančně silnou mateřskou firmu. Celá skupina je tudíž méně citlivá na lokální ekonomické změny. V případě ekonomických problémů dceřiné společnosti

je mateřská společnost schopná ji finančně podpořit a dodat potřebný kapitál. Zahraniční podniky ovlivňují pouze hluboké globální krize, které však kompenzují většinou diverzifikací činností. Vzhledem k vyššímu potenciálu v investicích do nových technologií mají zahraniční podniky i konkurenční výhodu oproti českým výrobcům.

Při posuzování dopadů PZI na rozvoj regionu je však nutné upozornit i na negativní stránky těchto investic. Nejvýznamnější podniky (např. FOXCONN CZ, Panasonic Automotive Systems Czech, KYB Manufacturing Czech) jsou spíše montážního charakteru se silnou vazbou na své mateřské firmy, ve kterých probíhá i výzkum a vývoj nových technologií. Navíc zaměstnávají vysoké procento agenturních zaměstnanců, kteří pro ně znamenají poměrně levnou pracovní sílu. U těchto společností montážního charakteru existuje reálná hrozba, že při možnosti získání lepších výhod přesunou své podnikání do jiné země.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] BUČEK, M. a kol. *Regionálny rozvoj, novšie teoreticke koncepcie*. Bratislava: EKONÓM, 2008, 270 s. ISBN 978-80-225-2542-8.
- [2] DVOŘÁČEK, J. *Strategická analýza vybraných faktorů podnikání v Evropské unii*. Praha: Oeconomica, 2005, 100 s. ISBN 80-245-0818-4.
- [3] PLOJHAR, M., SRHOLEC, M. *Politická ekonomie investičních pobídek*. Politická ekonomie. 4,2004. ISSN 0032-3233.
- [4] SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice: teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. Praha: LINDE, 2004, 171 s. ISBN 80-86131-52-1.
- [5] STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009, 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2.
- [6] SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B. *Statistické metody II*. Praha: PEF CZU, 2012, 105 s. ISBN 978-80-213-1736-9.
- [7] Usnesení vlády č. 844/1998 Sb.
- [8] WOKOUN, R., TVRDOŇ, J. a kol. *Přímé zahraniční investice v České republice a regionální rozvoj*. Praha: Oeconomica,2010, 204 s. ISBN 978-80-245-1736-0.
- [9] WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: LINDE, 2008, 474 s. ISBN 978-80-7201-699-0.
- [10] WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007, 246 s. ISBN 978-80-245-1301-0.
- [11] Zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, ve znění pozdějších předpisů.
- [12] Zákon č.219/1995 Sb., devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- [13] ZAMRAZILOVÁ, E. *Přímé zahraniční investice v české ekonomice: Rizika duality a role trhu práce*. Politická ekonomie. 5,2007. ISSN 0032-3233.

POUŽITÉ ELEKTRONICKÉ ZDROJE

- [14] BENÁČEK, V. *Přímé zahraniční investice v české ekonomice*. Politická ekonomie [online]. 1/2000 [cit. 2013-06-28]. Dostupné z: <http://www1.ceses.cuni.cz/benacek/FDI%20CSE%20PE.pdf>.
- [15] BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. *Rozvojový potenciál v regionech a jeho monitoring* [online]. 2005 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: http://www.agris.cz/Content/files/main_files/59/137582/bohackova.pdf.
- [16] CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČR. *Základní geografické údaje krajů* [online]. 2012 [cit. 2013-03-25]. Dostupný z: <http://www.risy.cz/cs/krajskeris/pardubicky-kraj/kraj/>
- [17] CZECHINVEST. *AfterCare – následná péče o investory* [online]. 2013 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/aftercare-nasledna-pecce-o-investory>
- [18] CZECHINVEST. *Investiční pobídky* [online]. 2013 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/brozura-k-novele-zakona-3297-cz.pdf>.
- [19] CZECHINVEST. *Novela zákona o investičních pobídkách* [online]. 2013 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://czechinvest.org/data/files/matrice-3267-cz.pdf>.
- [20] CZECHINVEST. *O CzechInvestu*. [online]. 2013 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://czechinvest.org/>
- [21] CZECHINVEST. *Výroční zpráva 2011* [online]. 2013 [cit. 2013-06-16]. Dostupné z: <http://czechinvest.org/data/files/vz2011-def3391-cz.pdf>.
- [22] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Přímé zahraniční investice* [online]. 1999-2013 [cit. 2013-06-01]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/index.html.
- [23] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistický bulletin 2000 – 2013* [online]. [cit. 2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajpubl/531302-12-q4_2012-xe.
- [24] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka 2000 – 2013* [online]. [cit. 2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajpubl/531302-12-q4_2012-xe.
- [25] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Veřejná databáze* [online]. [cit. 2013]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp>.
- [26] DOBRYLOVSKÝ, J. a Tomáš LÖSTER. *Makroekonomické účinky toků PZI do a z ČR* [online]. 2009 [cit. 2013-06-29]. Dostupné z: <http://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=eam&pdf=79.pdf>.
- [27] METODIKÁ POMŮCKA REGIONÁLNÍHO ROZVOJE. *Charakteristika Pardubického kraje* [online]. 2009 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/pardubicky-kraj.html>.

- [28] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Směrnice OECD pro nadnárodní společnosti* [online]. 2005 [cit. 2012-10-28]. Dostupné z WWW: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/mez_ekon_organizace_12363.html#doctop
- [29] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Nezaměstnanost* [online]. 2013 [cit. 2013-06-10]. Dostupný z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady.
- [30] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Metodika hodnocení ekonomického a rozvojového potenciálu* [online]. 2009 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/f38edd16-efc0-42c2-8ea2-0e5c0fcb5a95/Methodika-hodnoceni-ekonomickeho-a-rozvojoveho-potencialu_final.pdf.
- [31] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Strategie regionálního rozvoje ČR* [online]. 2008 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionálního-rozvoje-Ceske-republiky>.
- [32] PARDUBICKÝ KRAJ. [online]. *Program rozvoje Pardubického kraje*. 2012 [cit. 2013-26-03]. Dostupný z: <http://www.pardubickykraj.cz/rozvoj-kraje>

PŘÍLOHY

Příloha A <i>Seznam sekcí ekonomických činností podle klasifikace CZ NACE</i>	70
Příloha B <i>Vývoj zaměstnanosti u vybraných PZK</i>	71
Příloha C <i>Vývoj přidané hodnoty u vybraných PZK</i>	73

Příloha A *Seznam sekcí ekonomických činností podle klasifikace CZ NACE*

SEKCE A	Zemědělství, lesnictví a rybnářství
SEKCE B	Těžba a dobývání
SEKCE C	Zpracovatelský průmysl
SEKCE D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizované vzduchu
SEKCE E	Zásobování vodou; činnosti související s odpadní vodou, odpady a sanacemi
SEKCE F	Stavebnictví
SEKCE G	Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel
SEKCE H	Doprava a skladování
SEKCE I	Ubytování, stravování a pohostinství
SEKCE J	Informační a komunikační činnosti
SEKCE K	Peněžnictví a pojišťovnictví
SEKCE L	Činnosti v oblasti nemovitostí
SEKCE M	Profesní, vědecké a technické činnosti
SEKCE N	Administrativní a podpůrné činnosti
SEKCE O	Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení
SEKCE P	Vzdělávání
SEKCE Q	Zdravotní a sociální péče
SEKCE R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti
SEKCE S	Ostatní činnosti
SEKCE T	Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu
SEKCE U	Činností exteritoriálních organizací a orgánů

Příloha B Vývoj zaměstnanosti u vybraných PZK

P.č.	Název společnosti	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1.	BAPA	X	X	X	X	47	54	110	119	114	103	165	173
2.	Kümpers Textil	144	250	263	288	262	269	289	291	286	253	236	244
3.	Dietfurt	91	90	98	107	133	158	231	262	302	201	197	204
4.	TechnoTen technický textil	1 035	997	822	744	712	704	544	318	254	204	183	166
5.	Fibertex	333	292	274	226	221	223	244	243	237	230	246	256
6.	INTERCOLOR	125	129	137	135	128	134	131	124	133	120	123	123
7.	Moldex/Metric	52	58	65	71	72	97	104	119	130	143	116	120
8.	MWV Svitavy	165	190	218	226	238	263	290	347	373	366	394	381
9.	Pacific Direct	25	37	45	46	76	119	138	180	218	187	159	155
10.	Těsnění a pružné elementy	127	143	139	139	147	160	182	173	198	163	169	201
11.	Roltechnik	X	X	X	X	X	X	X	X	138	110	105	104
12.	Nedcon Bohemia	129	182	221	243	264	255	265	262	256	225	237	233
13.	RAWELA	32	32	32	33	41	55	55	65	74	60	81	99
14.	SIAG CZ	69	175	208	192	155	153	167	172	188	204	198	222
15.	Brück AM	83	95	90	101	147	171	214	284	310	184	158	250
16.	ELECTROPOLI-GALVIA	71	171	202	182	211	242	271	312	294	225	260	277
17.	INA LANŠKROUN	191	191	216	238	255	265	305	333	352	322	334	365
18.	Řetězárna Česká Třebová	X	X	X	X	X	165	186	134	104	102	173	200
19.	KATAFORENIS CZ	X	X	X	82	102	114	110	106	85	71	70	90
20.	FOXCONN CZ	315	970	1 726	2 131	2 324	2 241	2 676	3 228	3 674	2 624	2 803	3 247
21.	AVX Czech republic	5 391	4 277	3 481	3 968	4 092	3 385	3 607	3 750	3 290	2 799	3 389	3 372
22.	OEZ	1 170	1 194	1 229	1 255	1 227	1 248	1 304	1 393	1 441	1 424	1 387	1 754
23.	EICHENAUER	168	190	192	178	151	151	155	146	138	140	144	144
24.	ELFRA	70	76	74	82	108	108	129	118	104	101	97	109

P.č.	Název společnosti	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
25.	Foxconn Global Services	X	X	X	2	54	180	201	324	519	414	370	382
26.	Panasonic Automotive Systems Czech	X	146	631	781	884	909	909	910	983	883	849	858
27.	Iveco Czech Republic	1 628	1 675	1 784	1 715	1 580	1 592	1 676	1 992	2 288	2 237	1 989	1 888
28.	Autoneum CZ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	580	687
29.	Schulte Automotive Wiring	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	208
30.	MEGATECH Industries	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	673	566
31.	KYB Manufacturing Czech	X	X	X	X	X	31	188	206	243	240	232	242

Zdroj: Obchodní rejstřík

Příloha C Vývoj přidané hodnoty u vybraných PZK

Název společnosti	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
BAPA	X	X	X	X	15 160	21 978	13 902	43 642	53 585	50 047	78 789	69 801
Kumpers Textil	35 885	50 128	67 160	70 933	55 755	86 640	93 660	108 879	98 197	86 153	99 652	98 915
Dietfurt	32 716	24 154	10 817	36 802	50 849	83 126	138 650	147 741	130 543	82 405	110 852	120 729
Technolen technický textil	330 642	306 714	296 839	372 334	395 085	365 623	369 477	117 136	67 775	49 370	42 112	40 939
Fibertex	83 903	79 098	82 403	84 205	74 157	63 932	57 991	122 577	137 551	129 475	167 143	210 800
INTERCOLOR	82 357	90 209	74 958	75 364	66 557	66 304	49 950	52 267	33 440	37 495	43 832	37 906
Moldex/Metric	16 863	20 160	24 649	26 376	35 456	53 323	61 808	62 724	76 590	66 153	70 276	79 197
MWV Svitavy	230 330	261 580	290 592	353 918	419 546	457 900	364 652	354 806	214 580	275 701	233 229	227 016
Pacific Direct	9 249	16 568	18 259	24 230	36 482	56 092	80 318	108 775	119 233	68 187	118 810	109 401
Těsnění a pružné elementy	80 593	84 695	69 747	82 512	99 432	106 317	105 287	106 630	123 758	112 708	128 681	137 435
Roltechnik	X	X	X	X	X	X	X	X	141 594	118 902	111 725	115 654
Nedcon Bohemia	85 487	66 957	101 778	148 475	192 250	156 975	173 734	197 862	189 770	249 906	260 270	232 763
RAWELA	15 003	22 431	17 712	19 336	24 681	29 892	34 888	45 135	46 865	39 241	49 410	84 258
SIAG CZ	23 888	59 462	38 466	31 176	35 425	53 636	105 389	120 408	100 319	135 743	57 578	64 247
Brück AM	59 803	86 811	70 675	110 248	140 324	171 747	227 293	328 965	340 694	159 823	164 396	222 623
ELECTROPOLI-GALVIA	28 467	41 778	51 046	74 768	76 879	120 628	100 172	202 373	184 091	106 617	123 299	151 101
INA LANŠKROUN	79 800	120 899	125 231	166 023	173 996	192 886	199 482	231 385	259 954	223 576	307 434	329 808
Řetězárna Česká Třebová	X	X	X	X	X	75 826	86 934	38 972	19 624	35 297	72 835	93 912
KATAFORESIS CZ	X	X	X	48 600	55 668	71 388	73 421	76 663	54 276	62 543	54 475	66 630
FOXCONN CZ	-60 711	302 376	352 871	382 741	1 267 181	23 108	1 354 689	1 627 490	1 361 978	2 039 680	1 987 380	1 189 474
AVX Czech republic	1 809 032	2 225 743	2 282 869	1 539 021	1 514 372	1 450 838	1 396 480	1 509 485	1 339 089	1 190 165	1 437 084	1 513 488
OEZ	437 383	416 348	456 827	446 263	606 883	515 323	521 295	461 167	674 579	612 680	790 823	1 182 972
EICHENAUER	34 951	35 971	40 118	40 761	33 417	35 625	39 817	43 394	41 720	38 944	42 801	51 453
ELFR-A	13 625	15 973	16 710	16 296	15 386	22 281	23 211	26 500	35 114	25 234	27 770	35 452

Název společnosti	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Foxconn Global Services Division	X	X	X	-4 868	15 477	73 532	194 245	219 003	84 700	164 368	334 411	197 700
Panasonic Automotive Systems Czech	X	-145 568	2 241 419	2 070 267	-272 875	-545 852	0	590 774	646 218	514 653	390 127	369 483
Iveco Czech Republic	1 074 651	1 369 522	1 071 800	1 181 454	1 272 353	1 186 377	1 841 045	2 847 099	3 119 777	2 578 511	2 153 922	2 201 898
Autoneum CZ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	417 519	346 192
Schulte Automotive Wining	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	43 611
MEGATECH Industries	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	207 972	209 252
KYB Manufacturing Czech	X	X	X	X	-9 326	-28 808	33 140	-72 029	127 104	216 186	262 840	233 502

Zdroj: Obchodní rejstřík